

Lovforslagstekst

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ophavsret og lov om videregående kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet¹⁾

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 20. august 2023, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven ændres »Ophavsmanden« til: »Ophavspersonen«, »ophavsmandens« til: »ophavspersonens«, »ophavsmanden« til: »ophavspersonen«, »ophavsmænd« til: »ophavspersoner«, »ophavsmand« til: »ophavsperson« og »ophavsmændene« til: »ophavspersonerne«.
2. § 2, stk. 4, nr. 2, ophæves.
3. I § 11, stk. 1-3, udgår: », § 52 c, stk. 10,«.
4. I § 11 a, stk. 1, nr. 3, ændres »en mellemmands« til: »et mellemleds« og »tredjemænd« ændres til: »tredjeparter«.
5. § 21 affattes således:
»§ 21. Et udgivet værk, som ikke er et sceneværk eller et filmværk, må fremføres offentligt
 - 1) ved lejligheder, hvor tilhørerne eller tilskuerne har adgang uden betaling, hvis fremførelsen ikke er det væsentlige ved den pågældende foranstaltning, og hvis denne ikke finder sted i erhvervsøjemed, og
 - 2) når fremførelsen sker til brug ved gudstjeneste.Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke for overføring til almenheden, jf. § 2, stk. 4, nr. 1.
Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, gælder ikke for fremførelse i radio eller fjernsyn.«
6. I § 24, stk. 1, ændres »udstilles eller udbydes til salg« til: »udstilles offentligt eller udbydes til salg«.
7. Efter § 24 a indsættes før overskriften før § 25:

»Parodi, karikatur og pastiche

§ 24 b. Det er tilladt at anvende værker, når det sker med henblik på parodi, karikatur eller pastiche.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 er ikke omfattet af bestemmelserne i § 11, stk. 1 og 2.«

8. I § 30, *stk. 1, 1. pkt.* indsættes efter »værker«: »og stille udgivne værker til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1.«
9. I § 30, *stk. 1*, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum: »Bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på den eksemplarfremsstilling, som er nødvendig for gengivelsen.«
10. I § 30, *stk. 2*, ændres »værkets udsendelse « til: » eksemplarfremsstilling, udsendelse og tilrådighedsstillelse af værket«.
11. Efter § 32 indsættes:
 - » § 33. DR, TV 2/DANMARK A/S og de regionale TV 2-virksomheder kan stille udgivne lydoptagelser til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på den eksemplarfremsstilling, som er nødvendig for gengivelsen.
 - Stk. 2. Rettighedshaveren kan over for radio- og fjernsynsforetagendet nedlægge forbud mod eksemplarfremsstilling og tilrådighedsstillelse af lydoptagelsen i henhold til stk. 1.
 - Stk. 3. Opstår der spørgsmål om, hvorvidt en organisation, der efter § 50, stk. 4, er godkendt til at indgå aftaler omfattet af stk. 1, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47. Nævnet kan fastsætte vilkårene, herunder vederlagets størrelse.
 - Stk. 4. Kulturministeren kan fastsætte, at bestemmelserne i stk. 1 og 2 skal finde tilsvarende anvendelse på aftaler, der er indgået af andre radio- og fjernsynsforetagender.«
12. I § 37, *stk. 2, nr. 2*, ændres »tredjemand« til: »tredjepart«.
13. I § 47, *stk. 1*, ændres »formand« til: »forperson« og »Formanden« til: »Forpersonen«.
14. I § 47, *stk. 2, 1 pkt.*, indsættes »§ 33,« efter: »§ 30,« og »§ 55 b,« ændres til: »55 c,«.
15. I § 48 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
 - »Stk. 2. Opstår der spørgsmål om, hvorvidt et radio- og fjernsynsforetagende i samarbejde med en organisation, der er godkendt efter § 50, stk. 4, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale om udnyttelse omfattet af § 35, stk. 4 eller 5, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47. Nævnet kan fastsætte vilkårene, herunder vederlagets størrelse. Ophavsretslicensnævnets afgørelser har ikke bindende virkning for radio- og fjernsynsforetagender.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og stk. 4.
16. I § 48, *stk. 3*, der bliver stk. 4, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

17. I § 50, stk. 1, indsættes »§ 33« efter: »§ 30 a«.
18. I § 50, stk. 3, 2. pkt., ændres »ophavsmænds« til: »ophavspersoners«.
19. Tre steder i § 52 ændres »forligsmand« til: »mægler« og fire steder ændres »Forligsmanden« til: »Mægleren«.
20. I § 52, stk. 1, ændres »og 30 a« til: », 30, 30 a, 33 og 50, stk. 2«.
21. I § 52, stk. 3, 3. pkt., ændres »voldgiftsmænd« til: »voldgiftsdommere«.
22. I § 52, stk. 4, 1. pkt., ændres »forligsmanden« til: »mægleren«.
23. I § 52, stk. 7, ændres »forligsmandens« til: »mæglerens«.
24. § 52 c, stk. 10, ophæves.
25. I § 62, stk. 1, ændres »Ophavsmandens« til: »Ophavspersonens«.
26. I § 65, stk. 6, indsættes »24 b, « efter: »22, « og efter »31, « indsættes: »33, «.
27. I § 66, stk. 2, indsættes »24 b, « efter: »22, « og efter »31, « indsættes: »33, «.
28. I § 67, stk. 2, indsættes »24 b, « efter: »§§ 22, «.
29. Efter § 67 indsættes før overskriften før § 68:

§ 67 a. Overdrager en fremstiller af billedoptagelser sine rettigheder til en udbyder af en audiovisuel informationssamfundstjeneste, skal udbyderen på begæring med en regelmæssighed, der er passende for sektoren, og mindst en gang om året, give opdaterede, relevante og fyldestgørende oplysninger om udnyttelsen til fremstillere af billedoptagelser, så længe værket udnyttes. Oplysningerne skal navnlig omfatte udnyttelsesmåder, udnyttelsesomfang, alle genererede indtægter og skyldige vederlag. Er den administrative byrde ved at give oplysningerne uforholdsmæssig stor, er forpligtelsen begrænset til de oplysninger, der med rimelighed kan forventes.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 kan ikke fraviges til skade for fremstillere af billedoptagelser.

Stk. 3. Tvister om oplysningspligten efter § 67 a kan af enhver af parterne indbringes for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47, stk. 2.

30. I § 69, stk. 3, indsættes »24 b, « efter: »22, «.
31. I § 69 a, stk. 4, ændres »Ophavsmænd« til: »Ophavspersoner«.
32. I § 69 a, stk. 5, indsættes »24 b, « efter: »22, «.
33. I § 70, stk. 3, ændres »21 og 23« til: »21, 22 og 23« og efter »§§ 24 a, « indsættes: »24 b, «.
34. I § 71, stk. 5, indsættes »24 b, « efter: »§§ 20-22, «.

35. I § 84, stk. 4, ændres »tredjemands« til: »tredjeparts«.

36. Efter § 84 b indsættes før overskriften for § 85:

»Registrering og videregivelse af ulovlige internettjenesteadresser

§ 84 c. Kulturministeren kan bemyndige en virksomhed, som har som kerneopgave at beskytte rettigheder efter denne lov, til at behandle oplysninger om adresser på internettjenester, der ved dom er kendt ulovlige som følge af, at internettjenesten driver eller faciliterer aktiviteter, der krænker rettigheder efter denne lov.

Stk. 2. De oplysninger, der er nævnt i stk. 1, må ikke videregives. Videregivelse kan dog ske, når videregivelsen er nødvendig som led i den normale drift af virksomheder, jf. stk. 1.

Stk. 3. Den bemyndigede virksomhed, der driver og videregiver en liste over de i stk. 1 nævnte oplysninger, skal sikre sig, at der er indhentet tilladelse fra Datatilsynet til behandlingen.

Stk. 4. Den bemyndigede virksomhed skal en gang i kvartalet gennemgå listen og vurdere, om de registrerede internettjenester fortsat driver eller faciliterer aktiviteter, der krænker rettigheder i henhold til ophavsretsloven. Såfremt det ikke er tilfældet, skal oplysningerne slettes. Den bemyndigede virksomhed, som foretager administration af oversigten underretter enhver modtager af oplysningerne herom.«

37. I § 86, stk. 1, indsættes efter nr. 2:

»3) fremførelser, der uden at være optaget på et fonogram medtages i en radio- eller fjernsynsudsendelse, som er beskyttet i henhold til stk. 4 og § 87«.

§ 2

I lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet, jf. lovbekendtgørelse nr. 732 af 14. juni 2016, som ændret ved lov. nr. 716 af 13. juni 2023, foretages følgende ændringer:

1. § 12, stk. 1, nr. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

- »1) uddannelsernes niveau, indhold og varighed,
- 2) eksaminer, prøver og bedømmelser,
- 3) en institutions pligt til at fastsætte interne regler om tilmelding og framelding af studerende til uddannelsens fag og prøver ved de enkelte uddannelser, herunder eventuelle krav til studieaktivitet,«

Nr. 2-9 bliver herefter nr. 4-11.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 2024.

§ 4

Lovens § 1 gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund	6
2. Lovforslagets hovedpunkter	8
2.1. Brug af kønsneutrale betegnelser	8
2.1.1. <i>Gældende ret</i>	8
2.1.2. <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	8
2.2 Tilpasning af ophavsretsloven ift. EU-retten m.v.	8
2.2.1 Overføring til almenheden	8
2.2.1.1 <i>Gældende ret</i>	8
2.2.1.2 <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	10
2.2.2 Parodier, karikatur og pastiche	11
2.2.2.1 <i>Gældende ret</i>	11
2.2.2.2 <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	12
2.2.3 Fremførelse til brug i undervisning	14
2.2.3.1 <i>Gældende ret</i>	14
2.2.3.2 <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	14
2.2.4. Gengivelse i kataloger	14
2.2.4.1. <i>Gældende ret</i>	14
2.2.4.2. <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	15
2.2.5. Citat af fotografiske billeder	15
2.2.5.1 <i>Gældende ret</i>	15
2.2.5.2. <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	16
2.2.6. Udøvende kunstneres fremførelse (tilknytningskriterier)	17
2.2.6.1 <i>Gældende ret</i>	17
2.2.6.2. <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	18
2.3 Nye aftalelicensbestemmelser	18
2.3.1. <i>Gældende ret</i>	18
2.3.2.1 <i>Gældende ret</i>	19
2.3.3.2 <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	21
2.3.3. Aftalelicens for DR og TV 2 på on demand-området for udgivne lydoptagelser	23
2.3.3.1 <i>Gældende ret</i>	23
2.3.3.2 <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	24
2.3.4. Mæglingsbistand	26
2.3.4.1 <i>Gældende ret</i>	26
2.3.4.2 <i>Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning</i>	28
3. Øvrige ændringer	29
3.1. Nævnskompetence efter § 35	29
3.1.1 <i>Gældende ret</i>	29

3.1.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	30
3.2 Datarapportering fra udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester.....	31
3.2.1 Gældende ret.....	31
3.2.2 Kulturministeriets overvejelser og lovforslagets indhold	32
3.3 Administration af liste over ulovlige hjemmesider; Registrering og videregivelse af ulovlige internettjenesteadresser	33
3.3.1 Gældende ret.....	33
3.3.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning	33
4. Forholdet til databeskyttelseslovgivningen	35
5. Lov om videregående kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet	36
5.1. Gældende ret	36
5.2. Kulturministeriets overvejelser om den foreslåede ændring...	36
6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	37
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.....	38
8. Administrative konsekvenser for borgerne.....	38
9. Klimamæssige konsekvenser	38
10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser	38
11. Forholdet til EU-retten.....	38
12. De ligestillingsmæssige konsekvenser	38
13. Hørte myndigheder og organisationer m.v.	38
14. Sammenfattende skema	39

1. Indledning og baggrund

Formålet med lovforslaget er at modernisere ophavsretsloven, så den teknologiske udvikling bedre afspejles, og der skabes et mere velfungerende marked for ophavsret, så der derved sikres gode rammer for og den rette balance mellem rettighedshavere, bruger af rettigheder og borgere ift. adgang til ophavsretligt beskyttet indhold og incitament til at skabe nyt indhold. Lovforslaget har til hovedformål at foretage en modernisering af reglerne om aftaleindgåelse i forhold til brug af ophavsretligt beskyttet indhold på internettet.

Med ændringerne foretages en modernisering af reglerne for brug af bl.a. musik på DR og TV 2, AV-producenterne får et krav på oplysninger på linje med ophavsmænd og udøvende kunstnere, og det muliggøres, at en privat aktør kan behandle oplysninger om ulov-

lige hjemmesider med det formål at udbrede disse oplysninger til øvrige aktører i internet-tets fødekæde. Herudover har lovforslaget til formål at foretage tilpasninger af ophavsretsloven ift. EU-retten bl.a. som følge af afgørelser fra EU-domstolen og præciseringer ift. bagvedliggende direktiver.

Endelig indeholder lovforslaget et forslag om ændring af de bestemmelser i ophavsretsloven, der indeholder kønsspecifikke betegnelser for personer, såsom »ophavsmand« og »formand«, idet de kønnede betegnelser vurderes at være unødvendige og uden betydning for bestemmelse-ernes anvendelse, ligesom den sproglige ændring vil understøtte ligestilling mellem kønnene.

Lovforslagets indhold er i høj grad baseret på ønsker fra kulturlivet. Baggrunden for lovforslaget er således at optimere den ophavsretlige regulering som følge af henvendelser til Kulturministeriet med konkrete udfordringer fra kulturlivets interessenter, som især er begrundet i nye former for brug af ophavsretlige beskyttet indhold som følge af den teknologiske udvikling. Lovforslagets har fokus på mulighederne for at indgå aftaler om brug af indholdet på nettet bl.a. i forbindelse med public service tilbud og aftale om indsamling af beskyttet indhold, som bl.a. kan benyttes med henblik på kunstig intelligens.

Lovforslaget indeholder følgende forslag:

- Det foreslås, at der tilføjes en adgang til mægling på områder dækket af den generelle aftalelicensbestemmelse i ophavsretslovens § 50, stk. 2, således at der skabes de bedste rammer for aftaleindgåelse på de pågældende områder som fx aftaler vedrørende tekst- og datamining.
- Der stilles forslag om at sidestille de muligheder, DR og TV 2 har for at bruge musik på klassisk TV (flow) med deres brug på deres onlineplatforme og dermed give nemmere mulighed for at indgå aftale med aftalelicensvirkning ift. præ-eksisterende værker og lydoptagelser on demand.
- Det foreslås, at producenter af audiovisuelt indhold sikres adgang til samme information, som ophavsmænd og udøvende kunstnere mv. har krav på efter den gældende § 55 a i ophavsretsloven.
- Der foreslås ændringer af ophavsretsloven med henblik på at tilpasse eventuelle uoverensstemmelser ift. EU-retten (og andre mere tekniske opdateringer) som fx brug af EU-termer i stedet for danske termer o.l. De foreslåede ændringer er bl.a. begrundet i artiklen "Dansk ophavsret til EU-retligt serviceeftersyn. Hvor går grænserne for "dansk ophavsret?" af professor, ph.d. Morten Rosenmeier, adjungeret professor, lic.jur. Jørgen Blomqvist, professor, dr.jur., ph.d. Thomas Riis, professor dr.jur., ph.d. Jens Schovsbo, post.doc., ph.d. Sebastian Schwemer og professor, dr.jur., ph.d. Henrik Udsen.
- Der foreslås sproglige ændringer af kønnede betegnelser såsom "ophavsmand" til kønsneutrale betegnelser i hele ophavsretsloven begrundet i et ligestillings-hensyn og princippet om kønsneutralitet.
- Der foreslås indført en persondataretlig hjemmel for en privat aktør til at opbevare en liste over ulovlige hjemmesider, som kan deles med aktørerne i internet-tets værdikæde, så de kan blokere for disse ulovlige hjemmesider og undgå at finansiere bagmændene bag de ulovlige aktiviteter.

Loven foreligger i sin nuværende skikkelse som lovbekendtgørelse nr. 1093 af 20. august 2023. En oversigt over de bestemmelser i den gældende lov, som berøres af lovforslaget, følger som bilag 1.

For så vidt angår lov om videregående kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet er formålet med lovforslaget at etablere hjemmel til, at kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om eksaminer, prøver og bedømmelser.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Brug af kønsneutrale betegnelser

2.1.1. Gældende ret

Lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 20. august 2023, indeholder en række bestemmelse, der med kønnede substantiver såsom »ophavsmand« og »ophavsmænd« giver det indtryk, at bestemmelserne alene vedrører personer af det mandlige køn.

Som eksempel kan nævnes den gældende § 3, stk. 1, hvor det anføres, at ophavsmanden har krav på at blive navngivet i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, såvel på eksemplarer af værket som når dette gøres tilgængeligt for almenheden. Et andet eksempel er ophavsretslovens § 6, hvorefter to eller flere ophavsmænd i fælleskab kan have ophavsretten til et værk.

Ordlyden giver det indtryk, at der med bestemmelserne tilsigtes en begrænsning i forhold til hvilket køn, bestemmelserne finder anvendelse på. Rent praktisk administreres og efterleves bestemmelserne imidlertid således, at de kønnede betegnelser ikke har betydning i forhold til reglerens anvendelse. Ophavsretten til et værk opstår efter gældende ret hos ophavsmanden som en fysisk person uanset vedkommendes køn. Personers køn har således ingen betydning for bestemmelsernes anvendelsesområde.

2.1.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovgivningen bør ikke været kønnet, medmindre dette er nødvendigt med henblik på særlige regler for visse køn. Kulturministeriet vurderer ikke, at dette er tilfældet for de bestemmelser, der omfattes af forslaget.

Det foreslås på den baggrund, at de kønnede substantiver i loven neutraliseres i overensstemmelse med Statsministeriets cirkulæreskrivelse af 5. december 1980 om anvendelse af kønsneutrale betegnelser i lovgivningen. Den foreslåede ændring har ingen materiel betydning for bestemmelsernes anvendelsesområde. Der er således tale om videreførelse af gældende ret blot med nye betegnelser.

Lovforslaget indeholder også ændringer af faste begreber som tredjemand, formand, voldtægtsmand og forligsmand, da disse, uanset at der er tale om generiske og almindeligt benyttede betegnelser, er kønnede betegnelser, hvis tilstedeværelse i loven er udtryk for unødvendig kønnet sprogbrug, og som er medvirkende til fastholdelse af kønsstereotyper i loven og på lovens anvendelsesområde.

2.2 Tilpasning af ophavsretsloven ift. EU-retten m.v.

2.2.1 Overføring til almenheden

2.2.1.1 Gældende ret

Begrebet offentlig fremførelse omfatter såvel direkte fremførelse som overføring til almenheden. Overføring er i § 2, stk. 4, nr. 1, beskrevet som ”trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden, herunder udsendelse i radio eller fjernsyn og tilrådhedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt”.

Som offentlig fremførelse anses også fremførelse i en erhvervsvirksomhed, der finder sted for en større kreds, som ellers måtte anses som ikke-offentlig, jf. § 2, stk. 4, nr. 2. Bestemmelse angiver, at musik og lign. til arbejdet i erhvervsvirksomheder skal betragtes som offentlig, selvom de ansatte kan siges at udgøre en lukket gruppe, hvor fremførelsen ikke vil være åben for alle. I dansk ret har man på grundlag af forarbejderne antaget, at en større kreds i bestemmelsens forstand svarer til 40 personer eller derover. Fremførelse i en erhvervsvirksomhed omfatter såvel direkte fremførelse som overføring til almenheden.

I bemærkningerne til lov nr. 1051 af 17. december 2002, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (Infosoc-direktivet), er det lagt til grund, at overføring forudsætter et distanceelement. Det følger herefter, at ”[I]live-fremførelse for et tilstedeværende publikum og traditionel filmforevisning i en biograf må således betragtes som en direkte offentlig fremførelse, ikke overføring. Det samme gælder gengivelse af radio- og tv-udsendelser i butikker og restauranter m.v. samt gengivelse af værker på computerskærme på fx biblioteker [...]”

EU-Domstolen har imidlertid anvendt en bredere fortolkning af overføringsbegrebet end denne definition. Det følger af en lang række EU-domme, bl.a. C-403/08 og C-429/08 (Premier League), C-151/15 (SPA) m.fl., som er afsagt efter den danske gennemførelse af Infosoc-direktivet, at overføring også omfatter såkaldt fornyet fremførelse, som indebærer gengivelse af transmissioner af radio- og tv-udsendelser i fysiske lokaler, herunder på cafeer og barer, venteværelser mv. Det samme er senere bekræftet i U 2018.516 H, hvor Højesteret udtalte, at der er tale om overføring, når der foretages streaming.

Vurderingen af, om en fremførelse må betragtes som offentlig, afhænger af, om der er tale om direkte fremførelse eller overføring til almenheden. Det skyldes, at overføringsbegrebet gennem EU-Domstolens praksis er tæt EU-harmoniseret, mens dette ikke er tilfældet for direkte fremførelse. Direkte fremførelse, som f.eks. kan være en musikkoncert, højt-læsning af en bog eller en teaterforestilling for et tilstedeværende publikum, er således fortsat underlagt national fortolkning. Det betyder, at spørgsmålet om offentlighed skal afgøres efter de danske offentlighedskriterier. I forhold til overføring skal spørgsmålet derimod bedømmes efter de EU-retlige almenhedskriterier.

Efter de EU-retlige kriterier skal det bl.a. tillægges vægt, om overføringen retter sig mod et betydeligt, ubestemt antal modtagere. Denne fortolkning er ikke afspejlet i § 2, stk. 4, nr. 2, om fremførelse i en erhvervsvirksomhed. Det fremgår af lovforarbejderne til 1961-loven, at bestemmelsen ”er i overensstemmelse med retspraksis [...] og den af Koda fulgte praksis, hvorefter der kræves afgift, når der i en erhvervsvirksomhed sker fremførelse af beskyttede musikværker for en kreds på 40 personer eller derover”, jf. FT 1960-61 (2. samling), tillæg A, sp. 33. I de tilfælde, hvor fremførelsen sker i form af direkte fremførelse, er der ikke noget til hinder for reglen og denne fortolkning. Når fremførelsen derimod har karakter af overføring, vil det efter EU-retten kræve en konkret vurdering af, om overføringen retter sig mod et betydeligt, ubestemt antal modtagere. Det betyder, at

bestemmelsen i § 2, stk. 4, nr. 2, ikke er på linje med EU-retten for så vidt angår de situationer, hvor der sker fremførelse for en større kreds i en erhvervsvirksomhed ved overføring, da den ikke fordrer en konkret vurdering.

På samme måde er ophavsretsloven EU-retligt udfordret i de tilfælde, hvor der foregår fremførelse i form af overføring i henhold til § 21. Denne bestemmelse angiver, at værker, bortset fra film- og sceneværker, må fremføres offentligt dels under ikke-erhvervs-mæssige gratisarrangementer, hvor fremførelsen ikke er det primære, og dels når det sker til brug ved gudstjeneste eller undervisning. Bestemmelsen skelner ikke mellem direkte fremførelse og overføring til almenheden. Der er ikke noget EU-retligt til hinder for reglen i det omfang, at der under arrangementet sker direkte fremførelse, hvis der fx spilles live musik, foregår performances, oplæg eller stand-up shows for de tilstedeværende. Det kan også være visning af film fra en dvd eller en film, som er downloadet eller på anden måde lagret på et fysisk medie. Anderledes forholder det sig dog, når der ved sådanne arrangementer sker fremførelse i form af overføring, f.eks. ved at der udsendes radio eller tv, eller ved at der afspilles musik eller film via streaming fra internettet. Årsagen er, at det efter EU-retten ikke er tilladt at have generelle undtagelser til overføringsretten i national lovgivning.

2.2.1.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det vurderes, at den danske opfattelse af, at fremførelser i erhvervsvirksomheder pr. definition er offentlige, når de finder sted over for 40 personer eller flere, ikke kan opretholdes i lyset af EU-retten. Det foreslås derfor, at bestemmelsen i § 2, stk. 4, nr. 2, ophæves, således at der ikke længere gælder en selvstændig regel om fremførelse i en erhvervsvirksomhed, der definerer, hvornår fremførelsen skal betragtes som offentlig henholdsvis ikke-offentlig.

Den foreslåede ændring vil betyde, at der fremover skal foretages en konkret bedømmelse af, om brugen af et værk på en arbejdsplads skal betragtes som offentlig. Det skal i den forbindelse vurderes, om fremførelsen har karakter af direkte fremførelse eller overføring til almenheden, da dette har betydning for, om de danske eller de EU-retlige kriterier skal anvendes. Hvis fremførelsen sker ved f.eks. streaming, vil der være tale om fornyet fremførelse omfattet af overføringsbegrebet, hvorefter den EU-retlige fortolkning skal anvendes.

Derudover er det Kulturministeriets vurdering, at § 21 bør være afgrænset til direkte fremførelse, dvs. uden at omfatte overføring, hvor bl.a. foredragsholdere tidligere med hjemmel i ophavsretsloven har kunnet afspille YouTube-klip og lignende for tilhørerne uden ophavspersonens samtykke, selvom dette ikke er i overensstemmelse med EU-retten. Det vil fremover bero på en konkret vurdering efter de EU-retlige kriterier, om foredragsholderen vil skulle indhente tilladelse fra rettighedshaverne.

Det foreslås, at § 21 ændres således, at undtagelsen om fremførelse i forbindelse med gratisarrangementer, gudstjenester mv. ikke gælder for overføring til almenheden. Formålet med ændringen er at præcisere, at undtagelsen alene gælder direkte fremførelse, idet denne ikke er EU-harmoniseret. Ved at afgrænse fremførelsesbegrebet i § 21 vil dansk ret komme på linje med EU-retten, da EU-retten ikke tillader undtagelser til overføringsretten. Kulturministeriet vurderer, at ændringen er nødvendig for at sikre dansk rets overensstemmelse med EU-retten.

2.2.2 Parodier, karikatur og pastiche

2.2.2.1 Gældende ret

Ophavsretsloven indeholder en undtagelsesregel om, at brugere må uploade og stille brugereret indhold, hvori der indgår værker eller frembringelser, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenester, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche. Reglen, som findes i § 52 c, stk. 10, blev indført med det formål at gennemføre den obligatoriske undtagelse herom i art. 17, stk. 7, litra b, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF (DSM-direktivet).

Reglen blev indført i ophavsretsloven ved lov nr. 1121 af 4. juni 2021. Det fremgik af bemærkningerne dertil, at det var Kulturministeriets opfattelse, at undtagelsen om parodi generelt fandt anvendelse i dansk ret, selvom ophavsretsloven ikke indeholder en udtrykkelig angivelse af dette. Der blev i den forbindelse henvist til forarbejderne til ophavsretslovens § 3 i Folketingstidende 1959-60, tillæg A, sp. 2691-2629 og til retspraksis.

De danske domstole har sidenhen taget stilling til spørgsmålet om parodiers lovlighed, som blev endeligt afgjort af Højesteret i sagen UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue). Her nåede Højesteret frem til, at der i dansk ophavsret gælder et ulovbestemt parodiprincip, som hviler på en fast dansk og fællesnordisk tradition med støtte i forarbejder fra 1961 og retspraksis. Højesteret fandt i den forbindelse, at parodibegrebet skal forstås i overensstemmelse med EU-retten, samt at undtagelsen gælder både i relation til de økonomiske enerettigheder i § 2 og de ideelle rettigheder i § 3, stk. 2.

Den EU-retlige undtagelse om parodi, karikatur og pastiche findes i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra k. Reglen er fakultativ, hvilket vil sige, at den for medlemsstaterne er valgfri at indføre. De medlemsstater, som opererer med en parodiregel, er dog forpligtet til at fortolke denne i overensstemmelse med EU-retten. EU-Domstolen tog i sagen C-201/13 (Deckmyn) stilling til, hvad der skal forstås ved en parodi i henhold til art. 5, stk. 3, litra k, og det blev i den forbindelse udtalt, at parodibegrebet skal anses som et selvstændigt EU-retligt begreb, der skal fortolkes ensartet på unionens område. Ifølge EU-Domstolen skal en parodi defineres således, at den som sit væsentligste kendetegn dels skal vække forestilling om et eksisterende værk, samtidig med at den skal udvise synlige forskelle i forhold til dette, dels skal være udtryk for humor eller en latterliggørelse. Videre udtalte Domstolen, at der hverken må stilles betingelser om, at en parodi skal have sin egen originale karakter ud over at præsentere synlige forskelle i forhold til det parodierede originalværk, at det med rimelighed skal kunne tilskrives en anden person end ophavspersonen til selve originalværket, at det skal ramme selve originalværket, eller at den skal angive kilden til det parodierede værk.

Den omstændighed, at art. 5, stk. 3, litra k, udgør en undtagelse til ophavsretten, medfører, at den EU-retlige tretrinestet skal iagttages. Tretrinestet fremgår af Infosoc-direktivets art. 5, stk. 5, og angiver, at undtagelser og indskrænkninger i henhold til direktivet kun må anvendes ”i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser.” Det betyder, at nationale domstole i de lande, hvor der gælder en parodiregel, skal tage højde for den EU-retlige tretrinestet ved bedømmelsen af, om der foreligger en lovlig parodi, karikatur eller pastiche.

Når brugere anvender værker med henblik på parodi, karikatur og pastiche på onlineindholdsdelingstjenester efter ophavsretslovens § 52 c, stk. 10, skal brugen yderligere leve op til kravene i § 11, som gælder for alle undtagelser og indskrænkninger i ophavsretten. Af § 11, stk. 1, fremgår det, at bestemmelserne i kapitel 2 ikke gør indskrænkninger i ophavsmandens ret i henhold til § 3. Denne bestemmelse angiver i stk. 1, at ophavsmanden har ret til at blive navngivet i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, mens stk. 2 indeholder en respektret, som indebærer, at værket må ikke ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden på en måde eller i en sammenhæng, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart. Efter § 11, stk. 2, gælder der et krav om kildeangivelse i overensstemmelse med god skik, og efter § 11, stk. 3, gælder der et princip om lovligt forlæg.

2.2.2.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Kulturministeriet vurderer, at Højesterets afgørelse i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue) er udtryk for gældende dansk ret, hvorefter der gælder et ophavsretligt parodiprincip, som både finder anvendelse i relation til de økonomiske rettigheder i § 2 og respektretten i § 3, stk. 2, og som skal forstås i overensstemmelse med EU-retten. Brugere, der ønsker at anvende værker med henblik på f.eks. parodi, kan således støtte ret på Højesterets udtalelser i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue).

Kulturministeriet finder imidlertid, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis det ulovbestemte parodiprincip indføres ved lov i ophavsretsloven. En sådan kodificering af parodiprincipet vil dels tilgodese hensynet til brugerens retssikkerhed og ret til ytringsfrihed og dels give klarhed om, hvor grænsen for lovlig anvendelse af værker med henblik på parodi mv. går. Ved at indføre en undtagelse for parodi, karikatur og pastiche vil man således kunne tyde direkte af loven og bemærkningerne dertil, hvad der gælder og på hvilket grundlag. På den baggrund foreslås det, at der indføres en generel undtagelsesregel i ophavsretslovens § 24 b, som tillader anvendelse af værker, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche. Undtagelsen vil også gælde for kapitel 5-frembringelser, idet der indføres en henvisning til den foreslåede § 24 b i de relevante bestemmelser i kapitel 5. Reglen vil afspejle ordlyden i den EU-retlige parodiundtagelse i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra k, med henblik på at sikre fuld EU-konformitet. Reglens indførelse vil samtidig understøtte det EU-retlige fokus, der er på at sikre den rette balance mellem skabernes ret til ophavsret og brugernes ret til ytringsfrihed. Dette kommer bl.a. til udtryk ved, at parodiundtagelsen i DSM-direktivets art. 17, stk. 7, litra b, som gælder for brugereneret indhold, der uploades eller stilles til rådighed på onlineindholdsdelingstjenester, er gjort obligatorisk.

Det foreslås, at den generelle parodiregel indføres i ophavsretslovens kapitel 2, og at den placeres i forlængelse af undtagelserne om citat og gengivelse af kunstværker mv. i § 22 og §§ 23-24 a. Det foreslås samtidig, at § 52 c, stk. 10, ophæves for at undgå dobbeltregulering, idet brugen af parodier mv. på onlineindholdsdelingstjenester fremover vil være omfattet af den foreslåede § 24 b. Ophævelsen af § 52 c, stk. 10, medfører, at henvisningen dertil i § 11, stk. 1-3, også udgår.

Det forhold, at den foreslåede parodiregel placeres under ophavsretslovens kapitel 2 om indskrænkninger i ophavsretten, betyder, at reglen som udgangspunkt underlægges kravene i § 11 om hhv. efterlevelse af navneangivelses- og respektretten, kildeangivelse og lovligt forlæg.

Kulturministeriet finder dog, at den foreslåede § 24 b bør undtages fra kravene i § 11, stk. 1 og stk. 2. Det skyldes for det første, at der ikke efter EU-retten gælder et krav om kildeangivelse i forbindelse med parodier mv. Dette følger direkte af C-201/13 (Deckmyn), hvor EU-Domstolen udtalte, at parodibegrebet ikke må underlægges et krav om kildeangivelse. Det bemærkes dog, at kildeangivelseskravet i dansk ret ikke er absolut, idet det er betinget af en god skik-vurdering. Trods dette finder Kulturministeriet, at det vil være bedst stemmende med EU-retten at undtage parodireglen helt fra kravet om kildeangivelse.

Ligeledes vurderes det, at kravet om navneangivelse ikke bør gælde for den foreslåede parodiregel, uanset at ophavspersonen ret til at blive navngivet er afhængig af, om det følger af god skik, og uanset at EU-retten ikke regulerer ophavspersonens *droit moral*. Der henses bl.a. til, at parodister, karikaturtegnere mv. i forvejen ikke plejer at referere navnet (eller kilden for den sags skyld) på det værk, der parodieres, fordi det kan svække den humoristiske virkning. God skik-vurderingen vil således alligevel føre til, at ophavsmanden i de fleste tilfælde næppe vil kunne kræve at få sit navn nævnt. Samtidig må der tages hensyn til, at parodier mv. i vidt omfang skal kunne anvendes som effektive kommunikationsmidler i debatter og andre samfundsrelevante sammenhænge, hvorfor parodier mv. skal nyde en vidtstrakt ytringsfrihedsbeskyttelse. Dette sikres bedst ved, at parodier mv. ikke skal opfylde et krav om navneangivelse (og kildeangivelse i øvrigt) uanset en god skik-vurdering.

For det tredje finder Kulturministeriet, at parodireglen ikke kun bør udgøre en undtagelse til § 2 men også til § 3, stk. 2. Dels fordi Højesteret har udtalt, at dette gælder for det ulovbestemte parodiprincip, og ministeriet dermed vurderer, at den foreslåede parodiundtagelse i § 24 b bør underlægges den samme fortolkning. Dels fordi ministeriet ønsker at sikre en ensartet anvendelse af undtagelsen, som sikrer, at retstilstanden bliver den samme, uanset om man henholder sig til de økonomiske enerettigheder eller respektretten. I modsat fald ville brugerens ret til at ytre sig gennem parodier mv. i praksis risikere at blive betydeligt indskrænket.

Der henvises desuden til, at det fremhæves i forarbejderne til ophavsretsloven fra 1961, at ”bestemmelsen [§ 3, stk. 2] ikke vil være til hinder for fremførelsen eller udgivelsen af parodier eller travestier, idet der for disses tilladelighed må siges at være fast tradition”, jf. FT 1959-60, tillæg A, sp. 2693. Disse lovmotiver videreføres og styrkes nu med den modificering, at § 3 heller ikke vil være til hinder for karikatur og pastiche. Det skal i den forbindelse nævnes, at EU-Domstolen ikke har udtalt sig om, hvordan begreberne karikatur og pastiche skal fortolkes, herunder om de indeholder de samme karakteristika som parodier. Det er Kulturministeriets vurdering, at såfremt EU-Domstolen måtte tage stilling til disse begrebers fortolkning i sin fremtidige praksis, vil denne fortolkning skulle lægges til grund i Danmark.

For så vidt angår det tredje krav i § 11, som vedrører lovligt forlæg, skal det bemærkes, at den foreslåede § 24 b ikke dispenserer fra dette. Ministeriet vurderer, at der ikke er noget EU-retligt til hinder for at bevare kravet om lovligt forlæg i forbindelse med parodi, karikatur og pastiche, da EU-Domstolen ikke eksplicit har taget stilling til dette spørgsmål i C-201/13 (Deckmyn) eller anden EU-praksis. Der henvises til, at EU-Domstolen i C-201/13 (Deckmyn) undlod at besvare den forelæggende rets spørgsmål 3 om, hvorvidt en parodi ”også skal opfylde andre betingelser eller have andre kendetegn for at kunne betegnes som en parodi”. I dette lys vurderer Kulturministeriet, at der umiddelbart ikke er

noget til hinder for, at der i national ret må eksistere et krav om lovligt forlæg. Kulturministeriet finder derfor, at dette krav bør bevares for i videst muligt omfang at lade parodi- undtagelsen følge den sædvanlige systematik i ophavsretsloven.

Endeligt skal det bemærkes, at anvendelse efter den foreslåede § 24 b vil være underlagt tretrinnet i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 5, hvorefter det bl.a. skal bedømmes ud fra en konkret vurdering, om parodien, karikaturen eller pastichen indebærer en urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser. Adgangen til at lave parodier mv. vil således fortsat ikke være ubegrænset.

2.2.3 Fremførelse til brug i undervisning

2.2.3.1 Gældende ret

Ophavsretslovens § 21, stk. 1, nr. 2, handler om offentlig fremførelse til brug ved gudstjeneste og undervisning. Bestemmelsen giver adgang til, at man i disse situationer må fremføre udgivne værker, som dog ikke er scene- og filmværker. For så vidt angår undervisning har bestemmelsen hjemmel i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra a, som blev ændret ved DSM-direktivets art. 24, stk. 2, litra b. I DSM-direktivets betragtning 19 anføres det, at det er uklart, i hvilket omfang bestemmelsen i Infosoc-direktivet gælder for digitale anvendelser, ligesom det er uklart, hvorvidt undtagelsen gælder i tilfælde, hvor undervisningen foregår online og som fjernundervisning. Derfor blev der indført en ny obligatorisk undtagelse med henblik på at sikre uddannelsesinstitutionernes retssikkerhed, når de anvender værker eller andre frembringelser i digitale aktiviteter, herunder online. Reglerne blev ved lov nr. 680 af 6. juni 2023 gennemført i ophavsretslovens §§ 13 og 13 a.

2.2.3.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at § 21, stk. 1, nr. 2, ændres således, at fremførelse til brug i undervisning udgår af bestemmelsen. Ligeledes foreslås det, at sætningen i § 21, stk. 2, om fremførelse i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed, udgår.

Årsagen er, at § 21 ikke længere harmonerer med den EU-retlige undtagelse om anvendelse i undervisningssammenhæng. Det gør reglerne i §§ 13-13 a derimod. Af denne grund og for at undgå overlap mellem de pågældende bestemmelser vurderer Kulturministeriet, at de dele af § 21, som omhandler fremførelse i undervisningsvirksomhed, bør udgå.

Ændringen vil indebære, at visse former for brug, der hidtil har været omfattet af § 21, ikke vil være omfattet af undtagelsen om brug i undervisning i henhold til den gældende § 13 a. Bestemmelsen i § 13 a skal dog ses i sammenhæng med § 13, som har udvidet anvendelsesområdet for aftalelicens vedrørende anvendelse af værker i undervisningsaktiviteter. Da reglen har gjort det nemmere at klarere de relevante rettigheder, vurderes ændringen af § 21 ikke at få væsentlig betydning i praksis.

2.2.4. Gengivelse i kataloger

2.2.4.1. Gældende ret

Det følger af ophavsretslovens § 24, stk. 1, at der må ske gengivelse i kataloger af kunstværker, som indgår i en samling, eller som udstilles eller udbydes til salg. Bestemmelsen har ifølge forarbejderne til formål at forbedre informationsadgangen i forbindelse med kunststillinger og omsætning af kunstværker. Bestemmelsen implementerer Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra j, som vedrører, ”anvendelse med det formål at give meddelelse om en offentlig udstilling eller salg af kunstværker [...]”. Ifølge direktivet skal der

således være tale om en offentlig udstilling, førend der kan ske gengivelse i kataloger uden samtykke. Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra j, giver dermed en snævrere adgang til gengivelse end ordlyden i ophavsretslovens § 24, stk. 1.

2.2.4.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at § 24, stk. 1, ændres således, at kunststillinger skal være offentlige, før end de må gengives i kataloger. Ændringen skyldes, at § 24, stk. 1, på nuværende tidspunkt ikke er i fuld overensstemmelse med den EU-retlige regel, som bestemmelsen implementerer, idet det efter EU-retten er et krav, at kunststillingen skal være offentlig tilgængelig.

Den foreslåede ændring vil indebære, at muligheden for gengivelse af kunststillinger i kataloger uden samtykke indsnævres, hvorved hensynet til rettighedshaverne samtidig øges. Konsekvenserne ved ændringen vurderes dog ikke at være af væsentlig betydning, hvorfor hensynet til at sikre størst mulig EU-konformitet på området i denne henseende vejer tungest. På den baggrund er det Kulturministeriets vurdering, at der bør indføres et sådant offentlighedskriterium i bestemmelsen.

2.2.5. Citat af fotografiske billeder

2.2.5.1 Gældende ret

Efter ophavsretsloven er det tilladt at citere fra offentliggjorte værker og andre frembringelser, jf. § 22. Dog er det en betingelse, at der citeres i overensstemmelse med god skik og kun i det omfang, som betinges af formålet. Derudover skal kravene i § 11 være opfyldt, dvs. at respektretten skal overholdes, ophavsmanden navn og kilden skal angives i overensstemmelse med god skik, og værket, der citeres fra, skal være offentliggjort med ophavsmandens samtykke (princippet om lovligt forlæg). Bestemmelsen i § 22 gennemfører Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra d. Derfor skal den EU-retlige tretrinset i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 5, tillige overholdes.

Citatretten gælder alle udnyttelsesformer og principielt alle værkarter. Dog kan der alene citeres fra kunstværker, herunder fotografiske værker, med hjemmel i den særlige kunstci-tatregel i § 23, som angiver, at offentliggjorte kunstværker og værker af beskrivende art må gengives i kritiske og videnskabelige fremstillinger i tilslutning til teksten, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet. Årsagen er, at det i forarbejderne til 1961-loven fremgår, at ”For kunstværkers vedkommende bliver der ikke tale om nogen citatret i almindelig forstand”. Der henvises herved dels til, at citatreglerne ikke i almindelighed giver ret til at citere et værk i dets helhed, og dels til, at gengivelse af et brudstykke af et kunstværk ofte vil indebære en krænkelse af ophavs-personens droit moral efter § 3, stk. 2, jf. FT 1959-60, Tillæg A, sp. 2711. Dette blev fastholdt i lovmotiverne fra 1995, hvor det blev udtalt, at citatreglen i § 22 i almindelighed ikke har praktisk betydning for kunstværker og beskrivende værker. Ligeledes blev det anført, at ”Den almindelige citatregel i lovforslagets § 22 finder anvendelse på gengivelse af uddrag af film i form af levende billeder, eksempelvis når klip fra en spillefilm vises i tv. Et andet spørgsmål er, om også enkeltbilleder (stillbilleder) fra film kan citeres med hjemmel i lovforslagets § 22. Der har i Ophavsretsudvalget været delte meninger om dette spørgsmål. Ud fra den betragtning, at udnyttelsen af enkeltbilleder fra en film svarer til den normale udnyttelse af fotografier, finder Kulturministeriet, at en anvendelse af den generelle citatregel på enkeltbilleder i realiteten ville gøre den ophavsretlige beskyttelse af enkeltbilleder illusorisk. [...] Kulturministeriet må på denne baggrund være af

den opfattelse, at enkeltbilleder fra film og andre fotografier ikke bør kunne citeres med hjemmel i forslaget til § 22 om citatret”, jf. FT 2094-95, Tillæg A, sp. 1355.

Denne udtalelse blev bl.a. gengivet i U 2007.280 SH, hvor Sø- og Handelsretten bekræftede, at et ugeblads brug af stilbilleder fra en film uden tilladelse udgjorde en krænkelse af filmselskabets rettigheder efter ophavsretslovens § 70 med den begrundelse, at eksemplar fremstilling og offentliggørelse af stilbilleder fra film ikke var omfattet af citatretten i § 22.

På den baggrund har citatretten i § 22 i praksis kun haft betydning for litterære værker, musikværker, filmværker og sceneværker.

2.2.5.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Kulturministeriets vurdering, at de gamle motivudtalelser ikke længere kan oprettholdes i lyset af EU-retten. Den EU-retlige citatregel i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra d, er formuleret generelt og er således ikke begrænset til bestemte typer af værker. Den afskærer derfor ikke kategorisk kunstværker, herunder fotografiske værker og stilbilleder fra film, sådan som man valgte at gøre i ophavsretsloven før indførelsen af Infosoc-direktivet.

Dette medfører ikke, at § 23 må betragtes som stridende med EU-retten, men nærmere at citatretten efter de danske regler er mere snæver end den, der følger af Infosoc-direktivet, idet en hel værskategori i princippet udelades fra at være omfattet af den EU-harmoniserede citatregel. Her tænkes på fotografiske værker, som ikke indgår i en kritisk og videnskabelig fremstilling i tilslutning til teksten. Tilsvarende fotografiske billeder, jf. § 70, stk. 3. Det bemærkes i den forbindelse, at selvom det for medlemsstaterne er tilladt at indføre supplerende regler, som giver naboretlig beskyttelse af fotografier, betyder det ikke, at sådanne regler kan undtages fra EU-harmoniseringen. EU-Domstolen har i sagen C-301/15 (Soulie og Doko) udtalt, at såfremt medlemsstaterne indfører yderligere rettigheder og fordele til personer, som ikke er dækket af EU-retten, må dette ikke indebære en krænkelse af de rettigheder, som Infosoc-direktivet tildeler ophavspersonerne. Udtalelsen kan generelt forstås således, at EU-Domstolen alene accepterer indførelsen af rettigheder til andre end ophavspersoner i det omfang, at disse ikke gives en bedre reststilling, end ophavspersonerne har. Det kan i denne sammenhæng anføres, at hvis ophavspersoner skal tåle at blive citeret efter § 22, bør fremstillere af fotografiske billeder ligeledes skulle tåle det samme og ikke være bedre beskyttet ved at være omfattet af en mere indskrænkende citatret. Derfor vurderer Kulturministeriet, at fremstillere af fotografiske billeder beskyttet efter § 70 skal tildeles de samme rettigheder og underlægges de samme begrænsninger, som der gælder for ophavspersoner til værker, jf. § 22.

Spørgsmålet om fotografier i relation til citatretten har EU-Domstolen behandlet i sagen C-145/10 (Panier). Her blev det lagt til grund af den forelæggende ret, at fotografiske værker var omfattet af citatretten i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra d. Dette blev hverken bestridt af parterne, de medlemsstater, der havde afgivet indlæg i sagen eller af Europa-Kommissionen. Domstolen udtalte i den forbindelse, at den ville besvare spørgsmålene i sagen uden at tage stilling til grundlaget for denne antagelse.

Det forhold, at EU-Domstolen ikke har afvist, at fotografier må citeres på samme måde, som andre værker, giver anledning til en ændring af ophavsretslovens § 70, da Kulturministeriet vurderer, at fotografier (såvel fotografiske værker som ikke-originale fotografier) ikke kan afskæres fra at kunne blive citeret efter den generelle citatregel i § 22.

Dertil kommer, at argumentet om, at gengivelse af kunstværker pr. definition må udelukkes fra den almindelige citatret under hensyntagen til at undgå droit moral-krænkelser, ikke længere kan fastholdes. Der henvises til, at det i nogle situationer, bl.a. i dokumentariske og videnskabelige sammenhænge, vil være både velbegrunder, hensigtsmæssigt og ganske uskadeligt for fotografens kunstneriske anseelse og egenart at foretage visse ændringer af et fotografi. Derudover forekommer det rimeligt og legitimt at give mulighed for, at bl.a. undervisere og professorer inden for navnlig film- og medievidenskab ikke kun må vise kortere filmklip men også efter omstændighederne gengive stilbilleder fra film, herunder i fagbøger og videnskabelige artikler.

Kulturministeriet finder på den baggrund, at citatretten bør udvides, således at der i overensstemmelse med EU-retten fremover kan citeres fotografier og stilbilleder fra film – uanset om de beskyttet efter § 1 eller § 70 – efter den generelle citatregel i § 22, såfremt de almindelige betingelser er opfyldt.

Det foreslås derfor, at der indføres en henvisning til § 22 i § 70, stk. 3, som giver den nødvendige hjemmel til citering fra fotografiske billeder. Ændringen vil også få betydning for stilbilleder fra film og tv mv., dels fordi sådanne enkeltbilleder traditionelt anses som beskyttede fotografier, og dels fordi fotografibeskyttelsen i § 70, stk. 1, er så bredt formuleret, at den også omfatter enkeltbilleder som led i f.eks. tv-udsendelser og film.

Den foreslåede udvidelse af retten til at citere fotografiske værker og fotografiske billeder vil fortsat være underlagt kravet om, at der kun må citeres i overensstemmelse med god skik og kun i det omfang, som betinges af formålet. Derudover skal kravene i Infosoc-direktivets tretrinestet efterleves. Det bemærkes, at de betragtninger og hensyn, som kommer til udtryk i de ældre lovmotiver til 1961-loven og 1995-loven, fortsat vil kunne inddrages og tillægges vægt ved vurderingen af, om et citat af et fotografisk værk eller fotografisk billede er lovligt. Forskellen er blot, at de ikke længere kan bruges til definitivt at afskære adgangen til billedditat.

På den baggrund vurderer Kulturministeriet, at forslaget om at indføre en henvisning til § 22 i § 70, stk. 3, som tilsvarende vil gælde for fotografiske værker, jf. § 1, ikke i praksis vil medføre en betydelig ændring i retsstillingen eller indebære en uforholdsmæssig indskrænkning af ophavspersoners og andre rettighedshaveres rettigheder.

2.2.6. Udøvende kunstneres fremførelse (tilknytningskriterier)

2.2.6.1 Gældende ret

Efter dansk ret er det afgørende for beskyttelsen af udøvende kunstneres rettigheder, at fremførelsen har fundet sted i Danmark eller et andet land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Derudover gælder det, at udøvende kunstnere under alle omstændigheder beskyttes, hvis deres fremførelser gengives på lydoptagelser, som nyder selvstændig beskyttelse. Reglerne herom findes i § 86 og angiver de såkaldte tilknytningskriterier. Det betyder, at hvis en af ovenstående omstændigheder er opfyldt, kan den udøvende kunstner som udgangspunkt gøre sine rettigheder gældende i Danmark.

Bestemmelsen bygger på reglerne om tilknytningskriterier i Romkonventionen. Disse gælder tilsvarende efter TRIPS-aftalen og WIPO Performances and Phonograms Treaty, idet de henviser til Romkonventionen. Imidlertid gælder der efter Romkonventionen mv. et yderligere tilknytningskriterium, som ikke er medtaget i ophavsretsloven i forbindelse

med lovændringen i 2002, hvor § 86 blev revideret. Kriteriet omhandler fremførelser, der uden at være optaget på et fonogram medtages i en radio- eller fjernsynsudsendelse.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om anvendelse af ophavsretsloven i forhold til andre lande (udlandsbekendtgørelsen) indeholder en regel, der overvejende svarer til ophavsretslovens § 86. I bekendtgørelsen udnyttes den hjemmel, som ophavsretslovens § 88 giver til, at kulturministeren kan fastsætte regler, der udvider ophavsretslovens anvendelsesområde til andre lande under forbehold for gensidighed. Denne bestemmelse rummer heller ikke Romkonventionens tredje tilknytningskriterium.

2.2.6.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i § 86, stk. 1, indføres et tredje tilknytningskriterium i nr. 3, således at bestemmelsen om udøvende kunstere, jf. § 65, også gælder for fremførelser, der uden at være optaget på et fonogram medtages i en radio- eller fjernsynsudsendelse, som er beskyttet efter bestemmelsens stk. 4 og § 87. Formålet er hermed at sikre overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Det er Kulturministeriets vurdering, at fraværet af det tredje kriterium næppe er i strid i EU-retten. Imidlertid stemmer bestemmelsen ikke overens med Danmarks forpligtelser i medfør af internationale konventioner og aftaler. Kulturministeriet finder derfor, at § 86, stk. 1, bør suppleres af den foreslåede nr. 3, som modsvarer Romkonventionens tredje tilknytningskriterium. Det forventes, at udlandsbekendtgørelsen tilmed foreslås ændret i overensstemmelse med den foreslåede § 86, stk. 1, nr. 3, efter vedtagelse af dette lovforslag.

2.3 Nye aftalelicensbestemmelser

I det følgende gennemgås gældende ret på aftalelicensområdet. For hver af de foreslåede nye specifikke aftalelicensbestemmelser (den foreslåede ændring til § 30 og den foreslåede § 33) er det følgende gældende. Hvert af områderne har ligeledes sine særlige kendetegn, som gennemgås særskilt.

2.3.1. Gældende ret

Ophavsretsloven indeholder en række bestemmelser om aftalelicens for specifikke værksudnyttelser. Disse er oplyst i lovens § 50, stk. 1, og omfatter §§ 13, 14, 16 b og 16 c, § 17, stk. 3 og §§ 24, a, 29 a, 30, 30 a og 35.

§ 50, stk. 1, præciserer, at aftalelicensvirkning kan påberåbes af brugere, som har indgået en aftale om den pågældende værksudnyttelse med en kollektiv forvaltningsorganisation, som er tilstrækkelig repræsentativ for ophavsmændene til en bestemt art af værker, der anvendes i Danmark.

Ophavsretslovens § 50, stk. 2, indeholder en generel regel om aftalelicens, som skal ses som supplement til de specifikke aftalelicensbestemmelser, og som finder anvendelse på andre udnyttelsesområder. I modsætning til de specifikke aftalelicenser, der er knyttet til bestemte udnyttelsesområder, kan enhver form for kollektiv aftale tillægges aftalelicensvirkning efter § 50, stk. 2. På samme måde som ved aftalelicenser efter § 50, stk. 1, gælder der efter stk. 2 et krav om repræsentativitet. Denne bestemmelse fastlægger endvidere, at ophavsmanden kan nedlægge forbud over for enten brugeren eller den aftalesluttende organisation om brug af værket efter § 50, stk. 2. Konsekvensen af forbudsnedlæggelse er, at de pågældende ophavsmænds værker ikke må udnyttes i henhold til den aftalelicensudløsende aftale.

Ophavsretslovens § 50, stk. 3, fastlægger selve aftalelicensvirkningen, som er, at aftalelicensen giver brugeren ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen. Aftalelicensen giver brugeren ret til at benytte de ikke-repræsenterede ophavsmænds værker på den måde og på de vilkår, som følger af aftalen. Aftalelicensen er begrundet i et behov for klarering af brug af store mængder beskyttet indhold, som det ikke er muligt at klarere på individuel basis. Aftalelicenskonstruktionen muliggør, at alle involverede rettigheder klareres kollektivt via en rettighedshaverorganisation, der er tilstrækkelig repræsentativ for ophavsmændene til de værker, der anvendes.

Forvaltningsorganisationer, som indgår aftaler omfattet af stk. 1 og 2, skal godkendes af Kulturministeriet til at indgå aftaler på de nærmere angivne områder. Den godkendte organisation anses med hensyn til disse aftaler at repræsentere også de i stk. 3 nævnte ophavsmænd. Kulturministeriet kan beslutte, at en godkendt organisation på visse områder skal være en fællesorganisation, som omfatter flere organisationer, der hver anses at opfylde kravene til repræsentativitet i stk. 1 og 2. Dette fremgår af ophavsretslovens § 50, stk. 4.

Ophavsretslovens § 50, stk. 5, fastlægger, at godkendte organisationer skal træffe passende bekendtgørelsesforanstaltninger, inden værkerne anvendes i henhold til aftalen, for at oplyse rettighedshaverne om den kollektive forvaltningsorganisations mulighed for at indgå aftaler om anvendelse af værker og om rettighedshaverens mulighed for at nedlægge forbud.

Efter ophavsretslovens § 50, stk. 6, kan kulturministeren fastsætte nærmere regler om sagsbehandlingen i forbindelse med godkendelsen af de forvaltningsorganisationer, som er nævnt i stk. 4.

Bekendtgørelse nr. 197 af 05/02/2015 om sagsbehandlingsregler ved godkendelse af forvaltningsorganisationer efter ophavsretsloven indeholder de gældende sagsbehandlingsregler.

Lov om kollektiv forvaltning af ophavsret finder anvendelse på alle kollektive forvaltningsorganisationer, jf. § 1 i lov nr. 321 af 5. april 2016 om kollektiv forvaltning af ophavsret. § 2 i lov om kollektiv forvaltning af ophavsret indeholder definitionen af kollektive forvaltningsorganisationer. En rettighedshaverorganisation, som indgår aftaler med aftalelicensvirkning, vil være omfattet af lov om kollektiv forvaltning af ophavsret og dennes regler, som yder beskyttelse af de interesser, som medlemmer af kollektive forvaltningsorganisationer, rettighedshavere og tredjeparter har. Lov om kollektiv forvaltning af ophavsret gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/26/EU om kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder samt multiterritoriale licenser for rettigheder til musikværker med henblik på onlineanvendelse i det indre marked.

2.3.2. Aftalelicens for DR og TV 2 på on demand-området for præ-eksisterende værker

2.3.2.1 Gældende ret

Ophavsretslovens indeholder ikke en specifik aftalelicensordning for tilrådighedsstillelse af præ-eksisterende værker for radio- og fjernsynsforetagender. Loven regulerer dog radio- og fjernsynsforetagenders adgang til at bruge præ-eksisterende værker eller lydoptagelser på anden vis end tilrådighedsstillelse.

Den gældende § 30 i ophavsretsloven giver mulighed for at indgå aftale med aftalelicensvirkning til udsendelse af præ-eksisterende værker.

VISDA er af Kulturministeriet godkendt i henhold til ophavsretsloven § 30 til at forhandle billedlicenser, der dækker alle billedskabere, herunder kunstnere, tegnere, illustratører og fotografer, jf. § 50, stk. 4. Koda-NCB er ligeledes godkendt efter § 30 for komponister og tekstforfattere.

Udsendelsesbegrebet fremgår af ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1, hvoraf det følger, at som offentlig fremførelse efter ophavsretslovens § 2, stk. 3, nr. 3, anses også 1) trådbunden eller trådløs overføring af værker til almenheden, herunder udsendelse i radio eller fjernsyn, og tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

Begrebet offentlig fremførelse omfatter således radio- og fjernsynsudsendelser og tilrådighedsstillelse, men sonderer mellem udsendelse og tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Den gældende § 30 i ophavsretsloven omfatter således alene udsendelse (klassisk flow tv) men ikke tilrådighedsstillelse (on demand).

Det følger af § 30, stk. 2, at ophavsmanden over for radio- eller fjernsynsforetagendet kan nedlægge forbud mod værkets udsendelse i henhold til aftalelicensen. Konsekvensen af forbudsnedlæggelse er, at de pågældende ophavsmænds værker ikke må udnyttes i henhold til den aftalelicensdækkede aftale.

Den gældende § 30, stk. 1, i ophavsretsloven definerer aftalelicensens brugere som DR, TV 2 Danmark A/S og de regionale TV 2-virksomheder. Det fremgår af stk. 3, at kulturministeren kan fastsætte, at bestemmelserne i stk. 1 og 2 skal finde tilsvarende anvendelse på aftaler, der er indgået af andre radio- og fjernsynsforetagender. Det bemærkes, at hjemlen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1192 om anvendelse af § 30, stk. 1 og 2, i lov om ophavsret fra 2016, hvorefter lovens § 30, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse på aftaler, der er indgået af andre radio- og fjernsynsforetagender end DR, TV 2 DANMARK A/S og de regionale TV 2-virksomheder.

Af § 30, stk. 4, fremgår det, at aftalelicensen finder tilsvarende anvendelse, når ophavsmanden til et kunstværk har overdraget et eller flere eksemplarer til andre. I dette ligger, at udgivelseskravet for ikke-repræsenterede ophavsmand modificeres for så vidt angår kunstværker, således at der alene stilles krav om, at ophavsmanden har overdraget et eller flere eksemplarer til andre.

§ 30, stk. 5, angiver, at aftalelicensen ikke finder anvendelse på satellitudsendelser, medmindre der ligeledes foretages en samtidig jordbaseret udsendelse (terrestrisk).

Af § 30, stk. 6, fremgår det, at opstår der spørgsmål om, hvorvidt en organisation, der efter § 50, stk. 4, er godkendt til at indgå aftaler omfattet af stk. 1, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47. Nævnet kan fastsætte vilkårene, herunder vederlagets størrelse. Nævnet har ikke kompetence til at meddele selve tilladelsen til brug af værkerne. Det er rettighedshavernes organisation, der har denne kompetence.

I forlængelse af ovenstående bemærkes det, at den gældende § 52 om mægling ikke finder anvendelse på aftalelicensen i § 30.

Ophavsretslovens § 31 giver ret til at foretage såkaldt efemære optagelser, dvs. optagelser af kortvarig, accessorisk karakter, uden at indhente tilladelse fra rettighedshaverne. Optagelserne skal foretages med radiofoniens egne hjælpemidler og til brug for deres egne udsendelser, jf. Bernerkonventionens art. 11 bis, stk. 3, 2. pkt. Det bemærkes i den forbindelse, at det i artikel 5, stk. 2, litra d, i Infosoc-direktivet fremgår, at undtagelsen for efemære optagelser er afgrænset til udsendelser.

Begrebet radio- og fjernesynsforetagende omfatter de foretagender, som har rettigheder efter § 69 i ophavsretsloven.

Den gældende § 75 a i ophavsretsloven indeholder Koda's koncession (bevilling). § 75 a, stk. 1, angiver, at erhvervsmæssig virksomhed, hvorved en repræsentant for indehaveren af ophavsretten eller en kontraktmæssig indehaver af denne ret indgår aftaler om offentlig fremførelse af et musikværk (offentlig fremførelse omfatter tilrådighedsstillelse, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1), der er beskyttet efter ophavsretsloven, skal godkendes af kulturministeren. Der er tillige adgang til Ophavsretslicensnævnet, jf. § 75 a, stk. 3.

2.3.3.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

De gældende aftalelicens- og tvangslicensbestemmelser på området for primær udnyttelse af værker og lydoptagelser til brug for radio- og fjernesynsforetagenders audio og audiovisuelle produktioner stammer fra ophavsretsloven af 1961 og har ikke taget højde for den medieudviklingen og de forbrugsmønstre, som internettet har medført. Streaming er i dag blevet danskernes foretrukne måde at se TV på.

Udviklingen i teknologien har skabt bedre muligheder for, at radio- og fjernesynsforetagender i stigende omfang kan gøre brug af digitale løsninger. Det foreslås, at der foretages en spejling af radio- og fjernesynsforetagenders mulighed for udsendelse på flow, således at det nuværende system udvides med muligheden for on demand brug.

Medieforbrugerne bevæger sig i stigende grad og med stor hast væk fra de traditionelle flow-kanaler og over på de digitale platforme, hvor programindhold tilrådighedsstilles på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Ophavsretslovens værktøjer for aftaleindgåelse på området bør på denne baggrund opdateres, så de følger med udviklingen.

Radio- og fjernesynsforetagender som DR, TV 2/Danmark A/S og de regionale TV 2-virksomheder har, for at kunne drive deres programvirksomhed i overensstemmelse med de gældende public service-vilkår, behov for at erhverve rettigheder til både lineær udsendelse og on demand-udnyttelse for alt indhold, der indgår i programvirksomheden.

Det foreslås på denne baggrund, at der i § 30 foretages en ændring, således at den specifikke aftalelicens for radio- og fjernesynsforetagendes brug af udgivne værker udvides, sådan at bestemmelsen udover at omfatte udsendelse også rummer tilrådighedsstillelse på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt – det vil sige on demand. Det betyder, at rettighederne kan klareres kollektivt hos en rettighedsorganisation, som er tilstrækkelig repræsentativ for ophavspersonerne til de værker, der anvendes i radio- og fjernesynsforetagendernes produktioner.

Det foreslås endvidere, at radio- og fjernesynsforetagenderne kan foretage den eksemplar-fremstilling, som er nødvendig for gengivelsen. Den foreslåede ændring af § 30, stk. 1, 2. pkt., hvorefter ”bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på eksemplarfremstilling, som er nødvendig for gengivelsen”, skal fortolkes i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i ophavsretslovens § 30 a, stk. 1, 2. pkt. Udtrykket ”eksemplarfremstilling” i forslaget til § 30, stk. 1, 2. pkt., omfatter således ikke den første eksemplarfremstilling, der foretages, når en audio eller audiovisuel produktion optages - i praksis betegnet ”synkronisering”.

Det gældende system vedrørende udsendelse foreslås fastholdt, hvilket indebærer, at ophavspersonen fortsat har mulighed for at nedlægge forbud efter den gældende § 30, stk. 2, og således har mulighed for ikke at være omfattet af aftalelicensen.

Den foreslåede ændring indebærer ligeledes, at Ophavsretslicensnævnet får kompetence til at træffe afgørelse i spørgsmål om, hvorvidt en organisation, der efter § 50, stk. 4, er godkendt til at indgå aftaler omfattet af udvidelsen, jf. stk. 1, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale. Det foreslås, at nævnet kan bedømme vilkårene, herunder vederlagets størrelse.

Dette vil være til fordel for såvel radio- og fjernesynsforetagende som de kollektive forvaltningsorganisationer, som derved får mulighed for at få prøvet, om et konkret vederlag, som den ene part kræver, er urimeligt. Den mulighed eksisterer ikke ved den generelle aftalelicens, som uden en specifik aftalelicens ville være den eneste vej til benyttelse af aftalelicenssystemet. Endelig foreslås det, i lighed med ophavsretslovens andre specifikke aftalelicenser, at muligheden for anvendelse af mægling i ophavsretslovens § 52 også finder anvendelse på den foreslåede udvidede § 30.

Det er Kulturministeriets forventning, at eksisterende forvaltningsorganisationer vil kunne opfylde betingelserne i ophavsretslovens § 50, stk. 4, til at blive godkendt til at indgå aftaler i henhold til den nye aftalelicens.

Dette bestyrkes af de ansøgninger om godkendelse af aftaler i henhold til den eksisterende aftalelicens i § 30. Kulturministeriet bemærker i den forbindelse, at rettighedsrhvervelse med aftalelicensvirkning også efter specifikke aftalelicenser forudsætter, at der opnås enighed om en aftale mellem brugeren og en godkendt forvaltningsorganisation eller flere godkendte forvaltningsorganisationer, jf. § 50, stk. 4.

Hensigten med de foreslåede bestemmelser er at spejle broadcasternes muligheder for at bruge præ-eksisterende værker på klassisk flow tv til on demand-universet, herunder streaming.

De foreslåede ændringer til § 30 indebærer, at DR, TV 2/Danmark A/S og de regionale TV 2-virksomheder får adgang til med aftalelicensvirkning at erhverve rettigheder til tilrådighedsstillelse af udgivne værker, der anvendes i deres audio og audiovisuelle produktioner ved at indgå aftale med en forvaltningsorganisation eller flere forvaltningsorganisationer, der er godkendt i henhold til ophavsretslovens § 50, stk. 4.

Det bemærkes i den forbindelse, at den gældende § 75 a, som indeholder Kodas koncession, ikke omfatter den eksemplarfremstilling, som er forbundet med tilrådighedsstillelsen. Den foreslåede bestemmelse supplerer § 75 a på dette område. § 75 a finder således

fortsat anvendelse, og Ophavsretslicensnævnets adgang til at fastsætte vederlagets størrelse efter § 75 a, stk. 2, berøres ikke af den foreslåede ændring af § 30.

Det er Kulturministeriets vurdering, at aftalelicenssystemet er velegnet til at sikre en simpel og ubureaukratisk mulighed for at indgå aftale for radio- og fjernesynsforetagenders brug af præ-eksisterende værker efter den foreslåede § 30, idet der vil være tale om et stort antal værker, som kan være administrativt tungt og i praksis ikke muligt for radio- og fjernesynsforetagende at klarere med hver enkelt ophavsperson.

Lovforslaget medfører ligeledes, at eventuelle tvister mellem brugere og forvaltningsorganisationer om vilkår og vederlag på området for den nye specifikke aftalelicens vil kunne indbringes for Ophavsretslicensnævnet og adgang til mægling.

2.3.3. Aftalelicens for DR og TV 2 på on demand-området for udgivne lydoptagelser

2.3.3.1 Gældende ret

Ophavsretslovens indeholder ikke en specifik aftalelicensordning for tilrådighedsstillelse af lydoptagelser for radio- og fjernesynsforetagender.

Rettighederne til en lydoptagelse består i udøvende kunstners beskyttelse og fonogramproducenters (musikproducenters) beskyttelse, som er at finde i de gældende §§ 65 og 66, der er placeret i ophavsretsloven kapitel 5 om ”Andre rettigheder” - de såkaldte nærtstående rettigheder. Nærtstående rettigheder er den gruppe af rettigheder, som tilkommer fysiske og juridiske personer, der falder uden for den ophavsretlige beskyttelse i ophavsretslovens § 1.

Beskyttelsen til udøvende kunstnere og musikproducenterne indeholder en eneret til at udnytte indspilninger til eksemplar fremstilling, jf. § 65, stk. 6, jf. § 2, stk. 2, og § 66, stk. 2, jf. § 2, stk. 2. Herudover har den udøvende kunstner og musikselskabet eneret til at tilgængeliggøre sine indspilninger for almenheden. Tilgængeliggørelsesretten omfatter både spredning, visning og offentlig fremførelse, jf. § 65, stk. 6, jf. § 2, stk. 3, og § 66, stk. 2, jf. § 2, stk. 3. Retten til offentlig fremførelse omfatter trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse til almenheden, herunder udsendelse i radio eller fjernesyn, og tilrådighedsstillelse af værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1.

Ophavsretslovens § 68 indeholder en tvangslicensbestemmelse, som omfatter brug af lydoptagelser (fonogrammer) ved offentlig fremførelse af udgivne lydoptagelser, herunder udsendelse i radio og tv, men ikke tilrådighedsstillelse on demand, jf. § 68, stk. 1, 2. pkt. Bestemmelsen indebærer, at f.eks. radiostationer og natklubber kan fremføre udgivne lydoptagelser uden forudgående aftale med udøvende kunstnere og musikselskaber, men med pligt til at betale dem vederlag. Tvister om vederlagets størrelse kan afgøres af Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47. I praksis betyder reglen, at radio- og tv-stationer kan udsende radio- og tv-programmer med musik uden at indhente særskilt tilladelse fra producenterne eller de udøvende kunstnere bag de pågældende musikindspilninger fsva. disse rettigheder. Bestemmelsen omfatter ikke ophavspersonernes rettigheder og disse skal således klareres særskilt.

På området for radio og tv administreres tvangslicensen i § 68 af Gramex, der repræsenterer udøvende kunstnere, jf. § 65, og fonogramproducenter, jf. 66. Gramex indgår aftale på vegne af og fordeler vederlag til udøvende kunstnere og fonogramproducenter.

Begrænsningen af tvangslicensen i 2. pkt. er indsat ved ændring af ophavsretsloven i 2002 ved lov nr. 1051 for at gennemføre Infosoc-direktivets art. 3, stk. 2, der bygger på WIPO Performances and Phonograms Treaty art. 10 og 14. Herefter har udøvende kunstnere og fremstillere af lydoptagelser (fonogramproducenter) en eneret til tilrådighedsstillelse af deres præstationer for almenheden på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. henvisningerne til lovens § 2, stk. 3 og 4, i § 65, stk. 4, og § 66, stk. 2. Af denne årsag indgår tilrådighedsstillelse ikke i tvangslicensen.

Den gældende § 68, stk. 3, indeholder en hjemmel for kulturministeren til at fastsætte regler i forbindelse med godkendelse af den fællesorganisation, som nævnes i § 68, stk. 2. Hjemlen er udnyttet i sagsbehandlingsbekendtgørelsen.

Af den gældende § 68, stk. 4, fremgår det, at tvangslicensen i § 68 stk. 1 og 2, ikke finder anvendelse, såfremt lyd og billede udsendes eller fremføres samtidigt. Bestemmelsen har til hensigt at undtage de tilfælde, hvor de pågældende rettigheder er indhentet på eneretsgrundlag, jf. forarbejderne til lov om ophavsret nr. 395 af 14. juni 1995.

Den gældende § 68, stk. 5, indeholder en suspension af tvangslicensen. Rettighedshaverne har ikke forbudsret i henhold til tvangslicensen, men tvangslicensen i § 68, stk. 1 og 2, kan suspenderes, hvis brugeren ikke betaler det vederlag, der er fastsat ved parternes aftale eller ved Ophavsretslicensnævnets afgørelse. Dette kan gøres ved, at det ved dom fastslås, at den pågældende udnyttelse kun kan foretages med rettighedshavernes samtykke, indtil betaling er sket, jf. § 68, stk. 5.

Kan der ikke opnås enighed om størrelsen af vederlaget efter den gældende § 68, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47.

På områder, som ikke er omfattet af § 68, skal radio- og fjernsynsforetagendet i stedet sørge for at klarere rettighederne på eneretsgrundlag, dvs. indgå individuel aftale med det relevante musikselskab m.v. om musikbrugen - alternativt indgå en aftale, som kan tillægges aftalelicensvirkning efter den generelle aftalelicens, som beskrives nedenfor.

2.3.3.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Specifikke aftalelicenser kan indføres på visse områder, som har betydelige samfundsmæssige interesser forbundet med, at der indgås kollektive aftaler om de udnyttelsesformer, der omfattes af en aftalelicens.

Da der anvendes et meget betydeligt antal musikværker og lydoptagelser i radio- og fjernsynsforetagenders audio- og audiovisuelle produktioner, er det efter Kulturministeriets opfattelse berettiget at indføre hjemmel til aftalelicens på et nyt område som supplement til den eksisterende tvangslicensordning i § 68.

På samme måde som i den foreslåede ændring af 30 foreslås en spejling af radio- og fjernsynsforetagenders mulighed for udsendelse på flow til on demand brug. Tvangslicensen i § 68 kan ikke overføres til on demand-området, men en aftalelicens kan derimod indføres med henblik på at optimere betingelserne for at indgå aftale.

Den foreslåede bestemmelse i § 33 har til formål at supplere de muligheder, som radio- og fjernsynsforetagender har på flow tv og spejle disse ift. at give de samme muligheder for brug af musik on demand. Den foreslåede bestemmelse har således ikke til hensigt at give radio- og fjernsynsforetagender adgang til at etablere og konkurrere med deciderede audio-streamingtjenester såsom TDC Play, Spotify, Apple Music eller Tidal, men at give adgang til, at produktioner – såvel audiovisuelle som audio der indeholder lydoptagelser – kan stilles til rådighed af radio- og fjernsynsforetagender.

Betingelsen om, at der skal være tale om et udgivet værk, indebærer, at der skal være sket en eksemplarspredning med ophavsmandens samtykke, jf. ophavsretslovens § 8, stk. 2. Der vil eksempelvis være tale om udgivelse, når bøger eller lydoptagelser (fonogrammer) udbydes til salg.

Den foreslåede aftalelicens i § 33 dækker udøvende kunstneres rettigheder, jf. § 65, og fonogramproducenters rettigheder, jf. § 66.

Aftalen vil kunne indgås med en organisation, som er tilstrækkelig repræsentativ for de rettigheder, som den påtænkte brug omfatter. Enten i form af en enkelt organisation, som repræsenterer både fonogramproducenter og udøvende kunstnere, eller en organisation, som vil kunne indgå aftale fsva. dens respektive rettigheder og overdragne rettigheder for den brug, som måtte være relevant for den pågældende kategori af rettigheder.

Det foreslås endvidere, at Ophavsretslicensnævnet tildeles kompetence til at træffe afgørelse i spørgsmål om, hvorvidt en organisation, der efter § 50, stk. 4, er godkendt til at indgå aftaler omfattet af udvidelsen stk. 1, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale. Det foreslås, at nævnet kan bedømme vilkårene, herunder vederlagets størrelse.

Endelig foreslås det, i lighed med ophavsretslovens andre specifikke aftalelicenser, at muligheden for anvendelse af mægling i ophavsretslovens § 52 også finder anvendelse på den foreslåede § 33.

Det er Kulturministeriets forventning, at eksisterende forvaltningsorganisationer vil kunne opfylde betingelserne i ophavsretslovens § 50, stk. 4, til at blive godkendt til at indgå aftaler i henhold til den nye aftalelicens.

Dette bestyrkes af de ansøgninger om godkendelse af aftaler i henhold til den generelle aftalelicens i § 50, stk. 2, Kulturministeriet har modtaget og behandlet blandt andet på området for lydoptagelser, og Kulturministeriet bemærker i den forbindelse, at rettigheds-erhvervelse med aftalelicensvirkning også efter specifikke aftalelicenser forudsætter, at der opnås enighed om en aftale mellem brugeren og en godkendt forvaltningsorganisation eller flere godkendte forvaltningsorganisationer, jf. § 50, stk. 4.

Den foreslåede § 33 i lovforslaget medfører, at radio- og fjernsynsforetagender med aftalelicensvirkning vil kunne erhverve rettigheder til tilrådighedsstillelse af lydoptagelser, der indgår i radio- og fjernsynsforetagendets audio- og audiovisuelle produktioner samt nødvendig eksemplar fremstilling i forbindelse hermed.

2.3.4. Mæglingsbistand

2.3.4.1 *Gældende ret*

Ophavsretsloven indeholder ikke en regel om mæglingsbistand i forhold til aftaler, der er indgået efter den generelle aftalelicens i § 50, stk. 2.

Den gældende § 30 i ophavsretsloven giver mulighed for at indgå aftale med aftalelicensvirkning til udsendelse af præ-eksisterende værker. Bestemmelsen indeholder ikke adgang til mægling.

Ophavsretslovens indeholder ikke en specifik aftalelicensordning for tilrådighedsstillelse af lydoptagelser for radio- og fjernsynsforetagender. Generelt i ophavsretsloven er der, hvor der er en specifik aftalelicens, adgang til mægling, som oplyst i ophavsretslovens § 52, stk. 1.

Ophavsretslovens § 52 indeholder adgang til mægling i tilfælde, hvor forhandlinger ikke fører til noget resultat på specifikke aftalelicensområder.

Det følger af ophavsretslovens § 52, stk. 1, at hvis forhandlinger om indgåelse af aftaler som nævnt i §§ 13, 14 og 16 b, § 17, stk. 3, §§ 24 a, 29 a og 30 a, ikke fører til noget resultat, kan hver af parterne kræve mægling.

Efter ophavsretslovens § 52, stk. 2, fremgår det, at et krav om mægling skal rettes til kulturministeren, når en af parterne har afbrudt forhandlingerne eller afvist et ønske om forhandlinger, eller når forhandlingerne ikke synes at ville føre til noget resultat.

Det fremgår af ophavsretslovens § 52, stk. 3, at kulturministeren udpeger en forligsmand, som foretager mægling mellem parterne og kan foreslå voldgift.

Efter ophavsretslovens § 52, stk. 4, kan forligsmanden fremlægge forslag til tvistens løsning og kan kræve, at forslaget fremlægges parternes kompetente organer til vedtagelse eller forkastelse inden en af forligsmanden fastsat frist. Derudover skal forligsmanden underrette kulturministeren om mæglingens udfald.

Det følger af ophavsretslovens § 52, stk. 5, at forligsmanden kan bestemme, at aftaler skal forblive i kraft, selv om aftaleperioden er udløbet eller vil udløbe under forhandlingerne. Aftalen kan dog ikke forlænges i mere end to uger efter, at parterne har taget stilling til et endeligt mæglingsforslag eller forslag til voldgiftsbehandling, eller efter at forligsmanden har meddelt, at der ikke er basis for at fremsætte sådanne forslag.

Ophavsretslovens § 52, stk. 6, bestemmer, at forligsmanden skal behandle den information, forligsmanden har fået kendskab til i forbindelse med mæglingen, fortroligt.

Efter ophavsretslovens § 52, stk. 7, kan kulturministeren fastsætte nærmere regler om dækning af omkostningerne ved forligsmandens virksomhed. Med hjemmel i § 52, stk. 7, er der udstedt bekendtgørelse nr. 763 af 2. oktober 1997 om dækning af omkostninger ved den i ophavsretslovens § 52 nævnte forligsmands virksomhed.

Ophavsretslovens § 50, stk. 2, indeholder en generel regel om aftalelicens, som skal ses som supplement til de specifikke aftalelicensbestemmelser, og som finder anvendelse på andre udnyttelsesområder. I modsætning til de specifikke aftalelicenser, der er knyttet til

bestemte udnyttelsesområder, kan enhver form for kollektiv aftale tillægges aftalelicensvirkning efter § 50, stk. 2. På samme måde som ved aftalelicenser efter § 50, stk. 1, gælder der efter stk. 2 et krav om repræsentativitet. Denne bestemmelse fastlægger endvidere, at ophavsmanden kan nedlægge forbud over for enten brugeren eller den aftalesluttende organisation om brug af værket efter § 50, stk. 2. Konsekvensen af forbudsnedlæggelse er, at de pågældende ophavsmænds værker ikke må udnyttes i henhold til den aftalelicensudløsende aftale.

Det er en forudsætning efter § 50, stk. 2, 1. pkt., at den relevante kollektive forvaltningsorganisationen er tilstrækkeligt repræsentativ for ophavsmændene til en bestemt art af værker, der anvendes i Danmark på det pågældende område.

Det følger af aftalelicensens natur, at alene én organisation kan godkendes til at indgå aftale med aftalelicensvirkning pr. rettighedskategori. For så vidt angår tilfælde, hvor der kan være flere repræsentative organisationer (inden for samme rettighedskategori), udtaler Ophavsretsudvalget: "Det vil her ikke være tilstrækkeligt alene at se på, hvilken af de konkurrerende organisationer, der repræsenterer flest rettighedshavere. Det kan f.eks. også være af afgørende betydning, om hovedparten af de rettighedshavere, hvis værker faktisk benyttes, er organiseret i en af organisationerne", jf. slutbetænkning 1197/1990 fra udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningen, s. 189.

I lighed med andre aftalelicensbestemmelser i loven kan der godkendes flere forvaltningsorganisationer til at indgå kollektive aftaler på deres respektive forvaltningsområder.

Når Kulturministeriet skal vurdere, om den ansøgende organisation møder kravet om at være tilstrækkelig repræsentativ, foretages vurderingen "under hensyntagen til den kategori af rettigheder, der forvaltes af organisationen, til organisationens evne til at forvalte rettighederne effektivt, til den kreative sektor, som organisationen opererer i, samt til spørgsmålet om, hvorvidt organisationen dækker et væsentligt antal rettighedshavere inden for den relevante type af værker eller andre frembringelser, som har givet tilladelse til udstedelse af licens for den relevante type af anvendelse i overensstemmelse med direktiv 2014/26/EU af 26. februar 2014 om kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder samt multiterritoriale licenser for rettigheder til musikværker med henblik på onlineanvendelse i det indre marked," jf. DSM-direktivets betragtning 48.

Adgangen til tekst- og datamining af ophavsretligt beskyttet materiale reguleres i § 11 b og § 11 c i ophavsretsloven. Bestemmelserne gennemfører artikel 3 og 4 i DSM-direktivet.

Tekst- og datamining er i § 11 b, stk. 1 defineret som enhver automatiseret, analytisk fremgangsmåde, der har til formål at analysere tekst og data i digital form med henblik på at generere oplysninger, herunder mønstre, tendenser og korrelationer.

Ophavsretslovens § 11 b, stk. 2, indeholder en adgang til at foretage udtræk og fremstille eksemplarer af værker med henblik på tekst- og datamining for den, der har lovlig adgang til værket og på betingelse af at rettighedshaveren ikke udtrykkeligt har forbeholdt sig anvendelsen af værket på passende vis, jf. dog § 11 c, stk. 1.

Ophavsretslovens § 11 c, stk. 1, indeholder en bredere adgang, som giver forskningsorganisationer og kulturarvsinstitutioner, som har lovlig adgang til et værk, adgang til at foretage udtræk og fremstille eksemplarer af værker for at udføre tekst- og datamining med henblik på videnskabelig forskning.

2.3.4.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at der foretages en ændring i § 52, stk. 1, således, at §§ 30 og 33 bliver tilføjet til opstillingen i bestemmelsen. Dermed bliver det muligt at kræve mægling ved forhandling af aftaler om udsendelse af præ-eksisterende værker og ved aftaler om tilrådighedsstillelse af lydoptagelser for radio- og fjernsynsforetagender.

Kulturministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der på disse område kan kræves mægling, da det kan være et nyttigt instrument til at lette aftaleindgåelsen, hvilket er til fordel for begge parter i en aftale.

Den foreslåede ændring vil sikre, at der er en forhandlingsordning, som gør det muligt for parter, der er interesseret i at indgå en aftale, at få bistand af en mægler, når der er udfordringer med at indgå aftaler om udnyttelsen af præ-eksisterende værker og tilrådighedsstillelse af lydoptagelser for radio- og fjernsynsforetagender.

Det foreslås yderligere, at § 50, stk. 2, bliver tilføjet til opstillingen i § 52, så der i forbindelse med forhandlinger efter den generelle aftalelicens i § 50, stk. 2, bliver mulighed for mægling.

Kulturministeriet bemærker, at der fx på området for kunstig intelligens og tekst og datamining ofte findes store internationale aktører, og erfaringer har vist, at der i forhandlinger med større tech-virksomheder kan være behov for at formalisere drøftelserne, hvilket mæglingsvirksomhed kan bidrage med.

Den foreslåede ændring betyder, at der i forbindelse med den generelle aftalelicens – fx ift. kollektive aftaler vedr. tekst- og datamining og kunstig intelligens (AI) – kan bruges mægling for at fremme aftaleindgåelsen. Parterne selv, dvs. rettighedshaverne på specifikke værksområder samt udbydere af AI-tjenester, kan indgå og definere aftaler, som så kan – forudsat at betingelserne er opfyldt - tillægges aftalelicensvirkning. Det betyder, at man i aftalen, der kan tillægges aftalelicensvirkning, kan definere, hvilke værkstyper m.v. der omfattes.

Tekst- og datamining er en form for automatisk computeranalyse af information i digital form, som gør det muligt at behandle store mængder af information, f.eks. tekst, lyd, billeder og data, med det formål at opnå ny viden og finde frem til nye tendenser.

Tekst- og datamining kan være forbundet med brug af materiale, som er beskyttet efter ophavsretsloven. Dette blandt andet, når der sker kopiering af beskyttet materiale eller udtræk af indhold fra en database, f.eks. når data normaliseres i løbet af tekst- og dataminingprocessen. Der vil i givet fald skulle indhentes tilladelse fra rettighedshaverne til handlingen, hvis en af undtagelserne eller indskrænkningerne i ophavsretsloven ikke finder anvendelse.

Undtagelsesbestemmelserne i § 11 b og § 11 c, giver ikke fuld adgang til tekst- og data-mining af beskyttede værker. Den generelle aftalelicens kan her bruges til at fylde hullerne ud ved at give mulighed for kollektive aftaler med aftalelicensvirkning i det omfang, en brug ikke er tilladt i medfør af § 11 b eller § 11 c.

Det bliver stadig mere udbredt at anvende automatiserede algoritmer (kunstig intelligens), hvor der på kort tid kan skræbes og analyseres et stort antal værker. Ved træning af modeller baseret på generativ AI, som foregår ved skræbning, finder der en masseudnyttelse sted af værker, der involverer en stor mængde rettighedshavere. Da kernen i den nordiske aftalelicensmodel er at sikre aftaleindgåelse ved masseudnyttelse, således at brugere sikres en let adgang til rettighedsklarering, og rettighedshaverne sikres en rimelig betaling for brug af deres værker, er aftalelicens en mulighed som klareringsværktøj på dette område.

Aftaler vedr. tekst- og datamining efter § 50, stk. 2, vil i lighed med andre aftaler under den generelle aftalelicens skulle godkendes af Kulturministeriet.

Den foreslåede ændring til § 52 i lovforslaget medfører, at aftaler efter den foreslåede §§ 30 og 33 mellem radio- og fjernsynsforetagender og rettighedshavere om rettigheder til tilrådighedsstillelse af præ-eksisterende værker og lydoptagelser med aftalelicensvirkning, vil kunne behandles af en mægler og det samme vil aftaler med aftalelicensvirkning efter den generelle aftalelicens i § 50, stk. 2. Det er Kulturministeriets vurdering, at den foreslåede ordning vil skabe gode vilkår for aftaleindgåelse på de pågældende aftalelicensområder.

3. Øvrige ændringer

3.1. Nævnskompetence efter § 35

3.1.1 Gældende ret

Ophavsretslovens gældende § 48 indeholder tvangslicenslignende regler på en mindre række af områder.

Den gældende § 48, stk. 1, knytter sig til kabelviderespredning og vedrører alle grupper af rettighedshaverne, herunder radio- og fjernsynsforetagender i form af rettigheder som repræsenteres af organisationer på grundlag af aftalelicensen i § 35.

Ophavsretslicensnævnets kompetence omfatter ligeledes enhver samtidig og uændret viderespredning af radio- og tv-udsendelser udsendt per tråd, herunder over internettet, eller trådløst, som følge af tilsvarende ændringer til § 35, stk. 1, ved lov nr. 1121 af 4. juni 2021.

Bestemmelsen i § 48, stk. 1, indebærer, at Ophavsretslicensnævnet har kompetence i forhold til de viderespredningsrettigheder, der indehaves af radio- og fjernsynsforetagender, men at nævnets afgørelser ikke er juridisk bindende for disse radio- og fjernsynsforetagender. Radio- og fjernsynsforetagenders rettigheder kan indgå i samlede nævnsafgørelser om tariffer og øvrige vilkår, hvor afgørelserne er bindende for de øvrige rettighedshavere.

De gældende § 48, stk. 2 og 3, vedrører optagelse af radio- og tv-udsendelser og signalretten i § 69 til brug for undervisningsvirksomhed og syns- og hørehandicappede, jf. §§ 13

og 17. I henhold til bestemmelserne er Ophavsretslicensnævnet kompetent til at give brugeren tilladelse og til at fastsætte de nærmere vilkår for udnyttelsen, jf. § 48, stk. 2. Dette forudsætter en aftale mellem brugeren og en organisation af rettighedshavere, jf. § 48, stk. 3.

Radio- og fjernsynsforetagender har en naboretlig beskyttelse i ophavsretslovens § 69, hvorefter en radio- eller fjernsynsudsending ikke uden radio- eller fjernsynsforetagendets samtykke må udsendes af andre eller på anden måde fremføres offentligt. Udsendelsen må heller ikke uden samtykke affotograferes eller optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den.

3.1.2 Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I henhold til § 48, stk. 1, kan Ophavsretslicensnævnet på begæring meddele tilladelse og fastsætte vilkår, hvis en organisation, som er godkendt efter § 50, stk. 4, eller et radio- eller fjernsynsforetagende uden rimelig grund nægter at give samtykke til, at værker og udsendelser, som udsendes, samtidig og uændret videreudsendes efter § 35, stk. 1, eller tilbyder en sådan videreudsendelse på urimelige vilkår.

Aftalelicensen i § 35 blev ved lov nr. 741 af 25. juni 2014 udvidet til at omfatte tredjemandens on demand brug og andre former for gengivelse af værker, som udsendes i radio eller fjernsyn eller stilles til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

I forbindelse hermed blev Ophavsretslicensnævnets kompetence tilsvarende udvidet ved § 35, stk. 7, således at nævnet også kan fastsætte vilkår, herunder vederlagets størrelse, såfremt der opstår spørgsmål om, hvorvidt en organisation, der er godkendt efter § 50, stk. 4, til at indgå aftaler med aftalelicensvirkning omfattet af stk. 4 og 5, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale.

Radio- og fjernsynsforetagendernes samt onlinetjenesteudbyderes rettigheder er ikke omfattet af aftalelicensen i § 35, stk. 4 og 5, hvorfor Ophavsretslicensnævnets kompetence i henhold til stk. 7 ikke omfatter radio- og fjernsynsforetagendernes eller onlinetjenesteudbyderes rettigheder.

Det er et særkende ved den danske model, at en lang række radio- og fjernsynsforetagender og øvrige rettighedshavere optræder samlet både om licensering af samtidig og uændret videreudsendelse af de omfattede radio- og tv-kanaler og anden videreudnyttelse.

Som følge af, at radio og fjernsynsforetagenders rettigheder ikke er omfattet af nævnets kompetence i henhold til § 35, stk. 7, vil Ophavsretslicensnævnet ikke, som på retransmissionsområdet, kunne træffe afgørelse om en samlet tarif og samlede vilkår, for så vidt angår udnyttelse i henhold til stk. 4 og 5.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at rette op på denne uhensigtsmæssighed, således at Ophavsretslicensnævnet også vil kunne træffe en samlet afgørelse vedrørende tariffer og vilkår, når radio- og fjernsynsforetagender i samarbejde med en organisation godkendt efter § 50, stk. 4, indgår fælles aftaler med brugere vedrørende udnyttelser omfattet af § 35, stk. 4 og 5.

Ophavsretslicensnævnets kompetence vil i henhold til den foreslåede bestemmelse kun omfatte radio- og fjernsynsforetagender, når de i samarbejde med en organisation, som er

godkendt efter § 50, stk. 4, indgår aftaler om videreudnyttelse omfattet af stk. 4 og 5. Nævnet får således ikke kompetence i relation til onlinetjenesteudbydere (dvs. streaming-tjenester m.v.), som også er holdt uden for aftalelicensen efter § 35, stk. 6, 2. pkt. På samme måde vil radio- og fjernsynsforetagender, som indgår aftaler direkte med brugere uden et samarbejde med de øvrige rettighedshavere, heller ikke være underlagt nævnets kompetence.

Nævnets afgørelser vil som hidtil ikke være bindende, og dermed indebærer bestemmelsen ikke et indgreb i radio- og fjernsynsforetagenders rettigheder.

På ovenstående baggrund foreslås det, at der i ophavsretslovens tilføjes en ny § 48, stk. 2, således at bestemmelsen i § 48 opdateres ift. aftaler om videreudnyttelse omfattet af stk. 4 og 5.

Det er Kulturministeriets vurdering, at den foreslåede ændring til § 48, stk. 2, vil skabe en god ordening, som giver Ophavsretslicensnævnet mulighed for at tage samlet stilling til videreudsendelse på de teknologineutrale ordninger i § 35, stk. 4 og 5, til gavn for markedet for videreudsendelse.

3.2 Datarapportering fra udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester

3.2.1 Gældende ret

Lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 20. august 2023, indeholder ikke en bestemmelse om oplysningspligt for udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester over for producenter på det audiovisuelle område.

DSM-direktivets artikel 19 om transparens, der er gennemført i ophavsretslovens § 55 a, er en kodificering af et ophavsretligt grundprincip om gennemsigtighed.

Producenter omfattes på grund af afgrænsningen til ophavs personer og udøvende kunstnere i DSM-direktivets artikel 19 ikke af § 55 a og denne gennemsigtighedsforpligtelse.

Det følger af § 55 a, stk. 1, at ved overdragelse har ophavsmanden eller dennes repræsentant ret til at få opdaterede, relevante og fyldestgørende oplysninger om udnyttelsen af værket fra erhververen og eventuelle efterfølgende erhververe. Ophavsmanden eller dennes repræsentant skal, så længe værket udnyttes, med en regelmæssighed, der er passende for den relevante sektor, og mindst en gang om året modtage oplysningerne. Oplysningerne skal navnlig omfatte udnyttelsesmåder, udnyttelsesomfang, alle genererede indtægter og skyldige vederlag. Er den administrative byrde ved at give oplysningerne uforholdsmæssig stor, er forpligtelsen begrænset til de oplysninger, der med rimelighed kan forventes.

Af § 55 a stk. 3, følger det, at ophavsmanden eller dennes repræsentant er berettiget til at anmode om og modtage yderligere oplysninger fra efterfølgende erhververe efter stk. 1 i tilfælde, hvor den oprindelige erhverver ikke er i besiddelse af alle de relevante oplysninger. Ved erhvervelse af ophavsretten er enhver erhverver forpligtet til at oplyse ophavsmanden eller dennes repræsentant om efterfølgende erhververs identitet.

Det følger af § 55 a stk. 4, at enhver anmodning til en underlicenstag i medfør af stk. 3 - som nævnt ovenfor - og de fra underlicenstagere modtagne oplysninger skal gå gennem den oprindelige erhverver, medmindre særlige grunde taler imod. Oplysningerne skal således som udgangspunkt gå via producenten.

Det følger endvidere af § 55 c, at tvister vedrørende gennemsigthedsforpligtelsen efter § 55 a kan af enhver af parterne indbringes for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47.

Ophavsretslicensnævnet afgør tvister om ophavsretlige vederlag på en række udvalgte områder. Ophavsretslicensnævnet reguleres i ophavsretslovens § 47.

3.2.2 Kulturministeriets overvejelser og lovforslagets indhold

Data er afgørende for alle grupper af rettighedshavere, herunder ophavspersoner, udøvende kunstnere og producenter og disses forvaltningsorganisationer og andre repræsentanter. Disse data kan bl.a. være, hvilket beskyttet værk, der er udnyttet, og omfanget af denne udnyttelse. Det er vigtigt i forbindelse med vederlagsberegning og kontrol samt vederlagsfordeling som led i kollektiv forvaltning, men det har også bredere betydning for rettighedshaverne, herunder i relation til vurdering af værdien af det beskyttede materiale og potentialet for fremtidige udnyttelsesaftaler.

Det er Kulturministeriets vurdering, at der er behov for at sikre en klar lovhjemmel for fremstillere af billedoptagelser til at modtage data fra udbydere af audiovisuelle informationsfundstjenester. Det skyldes, at der i modsætning til fx broadcasteres seertal for flow-tv, som der traditionelt er fuld indsigt i, ofte ikke fra udbydernes side gives transparente oplysninger om antal streams m.v. (on demand udnyttelse) til rettighedshaverne bag det kreative indhold. Det bemærkes i den forbindelse, at Det Danske Filminstitut kræver i støttevilkår oplysninger fra producenterne om brugen på streamingtjenester m.v., og disse oplysninger har producenterne i dag svært ved at give.

Forslaget til en særlig bestemmelse om oplysningspligt over for producenter på det audiovisuelle område har til forskel fra § 55 a til formål at sikre, at film- og tv-producenter (såvel producentrettigheder som erhvervede rettigheder) også modtager information om, hvorledes deres produktioner udnyttes og skal ses som en spejling af § 55 a til fordel for producenterne. På samme vis som efter den gældende § 55 a bør producenterne og deres aftalepartnere kunne indvillige i at hemmeligholde de delte oplysninger.

Det bemærkes i den forbindelse, at de oplysninger, som ophavspersoner og udøvende kunstnere skal modtage for brug af deres rettigheder – herunder på AV-streamingtjenester – som udgangspunkt skal gå via producenterne. På denne baggrund foreslås det således, at også producenterne bør have et selvstændigt krav på at modtage de pågældende oplysninger under hensyntagen til, at disse i vidt omfang har behov for at videreformidle de pågældende oplysninger.

Det foreslås endvidere at udvide nævnets kompetence i § 47, stk. 2, så Ophavsretslicensnævnet får kompetence til at træffe afgørelse i tvister efter § 67 a.

Det foreslås derfor, at der i § 67 a indføres en oplysningspligt for udbydere af audiovisuelle informationsfundstjenester over for fremstillere af billedoptagelser.

3.3 Administration af liste over ulovlige hjemmesider; Registrering og videregivelse af ulovlige internettjenesteadresser

3.3.1 Gældende ret

Regler om organisationers mv. håndtering af ulovlige hjemmesider er ikke særreguleret i ophavsretsloven.

En organisations administration af en liste over ulovlige hjemmesideadresser – herunder registrering og videregivelse af adresserne – er en behandling af personoplysninger omfattet af Databeskyttelsesforordningen og Databeskyttelsesloven.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, er behandling af personoplysninger kun lovlig, hvis mindst et af de i artikel 6, stk. 1, litra a-f, nævnte forhold gør sig gældende. Behandling er f.eks. lovlig, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt, jf. artikel 6, stk. 1, litra e.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 10 må behandling af personoplysninger vedrørende strafbare forhold på grundlag af forordningens artikel 6, stk. 1, kun foretages under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandling har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som giver passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Det følger endvidere af bestemmelsen, at ethvert omfattende register over straffedomme kun må føres under kontrol af en offentlig myndighed. Databeskyttelseslovens § 8 fastsætter herefter – i overensstemmelse med artikel 10 – en generelt gældende hjemmel for behandling af oplysninger om strafbare forhold.

Private må behandle oplysninger om strafbare forhold, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil. Herudover kan behandling ske, hvis det er nødvendigt til varetagelse af en berettiget interesse, og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede, jf. databeskyttelseslovens § 8, stk. 3. De oplysninger, der er nævnt i stk. 3, må ikke videregives uden den registreredes udtrykkelige samtykke. Videregivelse kan dog ske uden samtykke, når det sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse.

Ved en behandling af personoplysninger vil de øvrige regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven endvidere skulle iagttages, herunder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 5.

3.3.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

RettighedsAlliancen har tidligere ført en liste ("samarbejdslisten"), som bl.a. bruges til at fjerne annoncer fra ulovlige hjemmesider, således at der ikke via sådanne annoncer genereres indtægter til de kriminelle bagmænd. Fra et borgerperspektiv betyder det, at borgere får sværere ved at "støtte" den kriminelle aktivitet, der finder sted på ulovlige sider. Dette sker ellers ofte ganske uforvarende fra borgernes side, da de tit ikke er opmærksomme på kriminelle aktiviteter. RettighedsAlliancen bliver selv bekendt med indholdet af "samarbejdslisten" som følge af, at RettighedsAlliancen varetager sine medlemmers rettigheder på internettet og enten fører de pågældende sager civilretlig, eller har anmeldt de pågældende hjemmesider til politiet.

Datatilsynets traf i maj 2018 afgørelse om, at listen ikke kan opretholdes pga. databeskyttelsesretlige problematikker. Kulturministeriet overtog herefter midlertidigt administrationen af listen. Baggrunden for dette var en vurdering af, at Kulturministeriet med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, og databeskyttelseslovens § 8, stk.

1, kan foretage en behandling af de personoplysninger, der finder sted i forbindelse med listen.

Om end håndteringen af samarbejdslisten formelt kan anses for at være en del af Kulturministeriets opgaver, er det Kulturministeriets vurdering, at det vil være den mest optimale løsning, hvis der etableres et lovligt grundlag for, at organisationer, hvis kerneområde er, at kæmpe for at beskytte kunstneres rettigheder på internettet (fx RettighedsAlliancen), fremover kan administrere listen. Kulturministeriet er som politisk organisation med dertil knyttede opgaver ikke det mest egnede organ til at opbevare og håndtere listen.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 84 c, stk. 1, vil muliggøre, at en privat aktør, når de er bemyndiget af kulturministeren, lovligt kan registrere og opbevare oplysninger om strafbare forhold i form af internettjenester, hvor der foreligger en domsafsigelse om, at den pågældende internettjeneste driver eller faciliterer aktiviteter, der krænker rettigheder efter ophavsretsloven. Dette med det formål at sikre, at virksomhederne og borgere ikke uforvarende finansierer aktiviteter, der krænker rettigheder i henhold til ophavsretsloven. Den foreslåede bestemmelse omfatter ikke videregivelse eller anden offentliggørelse af oplysningerne. Efter den foreslåede bestemmelse vil det således som udgangspunkt alene være muligt at registrere og opbevare oplysningerne.

Med den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 2, kan virksomheder, hvis kerneopgave er at kæmpe for at beskytte den kreative branches rettigheder på internettet ("den bemyndigede virksomhed"), dog videregive oplysninger omfattet af den foreslåede stk. 1, til virksomheder, som har tilsluttet sig samarbejdet om at bekæmpe finansiering og tilgængeliggørelse af internettjenester, der driver og/eller faciliterer ulovlige aktiviteter. Dette netop for at sikre lovligheden af arbejdet med tiltag som samarbejdslisten, som kræver, at den administrerende virksomhed kan videregive oplysningerne til andre virksomheder med henblik på, at disse internt kan opbevare og registrere oplysningerne.

Forslaget i § 84 c, stk. 3, indebærer, at den bemyndigede virksomhed, som videregiver oplysninger efter den foreslåede § 84 c, stk. 2, skal indhente tilladelse til behandlingen og registrering hos Datatilsynet i overensstemmelse med § 26 i databeskyttelsesloven. Hensynet bag denne foreslåede bestemmelse er, at der efter databeskyttelseslovens § 26, stk. 1, nr. 1, er pligt til at indhente tilladelse fra Datatilsynet, når behandlingen af oplysningerne sker med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret (advarselsregister). Idet der efter lovforslaget vil være tale om registrering og videregivelse af oplysninger, hvor det ved dom er fastslået, at den pågældende internettjeneste har overtrådt og/eller fortsat overtræder ophavsretsloven, med henblik på at advare andre mod forbindelserne, er der dermed tale om et advarselsregister, som efter de databeskyttelsesretlige regler kræver forelæggelse hos Datatilsynet. Formålet med bestemmelsen er således at præcisere, at Datatilsynets tilladelse skal indhentes.

Den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 4, vil indebære et krav om at den bemyndigede virksomhed kvartalvis gennemgår listen med henblik på at vurdere, om de registrerede internettjenester fortsat driver og/eller faciliterer aktiviteter, der krænker rettigheder i henhold til ophavsretsloven. Såfremt det ikke er tilfældet, vil oplysningerne om den pågældende tjeneste i medfør af den foreslåede bestemmelse skulle slettes fra listen, og enhver modtager af listen skal underrettes herom. Hensynet bag denne bestemmelse er at sikre, at princippet om opbevaringsbegrænsning i databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e, efterleves, ved at oplysningerne opbevares på en måde, hvor det ikke er muligt at

identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende personoplysninger behandles.

4. Forholdet til databeskyttelseslovgivningen

Det vurderes, at den foreslåede bestemmelse i § 84 c udgør en national særregel for behandling af personoplysninger, og at der er mulighed for at indføre denne i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen og dennes rammer for særregler om behandling af personoplysninger. Vurderingen af den foreslåede bestemmelse har taget udgangspunkt i de kriterier, som er anbefalet i betænkning nr. 1565 om databeskyttelsesforordningen og de retlige rammer for dansk lovgivning i forhold til indførelse af nye nationale særregler for behandling af ikke-følsomme personoplysninger.

Efter forordningens artikel 6, stk. 2, kan medlemsstaterne opretholde eller indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af forordningens bestemmelser om behandling med henblik på overholdelse af stk. 1, litra c og e, ved at fastsætte mere specifikke krav til behandling og andre foranstaltninger for at sikre lovlige og rimelige behandling, herunder for andre specifikke databehandlingssituationer som omhandlet i forordningens kapitel IX (artikel 85-91).

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, der fastsætter nærmere betingelser for at anvende artikel 6, stk. 2, at grundlaget for behandling i henhold til stk. 1, litra c og e, skal fremgå af EU-retten eller af medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt. Formålet med behandlingen skal være fastlagt i dette retsgrundlag, eller for så vidt angår den behandling, der er omhandlet i stk. 1, litra e, være nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Derudover fremgår det blandt andet af artikel 6, stk. 3, at medlemsstaterne i den forbindelse kan fastsætte de generelle betingelser for lovlige behandling, og at man i den forbindelse kan indføre formålsbegrænsninger.

Efter databeskyttelsesforordningen er det således muligt at opretholde og indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen i forbindelse med artikel 6, stk. 1, litra c og e, vedrørende behandling på baggrund af en retlig forpligtelse eller i samfundets interesse.

For så vidt angår den foreslåede bestemmelse og behandlingen af personoplysningerne i medfør heraf, er det vurderingen, at der er hjemmel hertil i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, om en behandling der er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse. Dette af hensyn til, at behandlingen af de ulovlige hjemmesideadresser efter den foreslåede bestemmelse vil ske med henblik på at forebygge op-havsretlige krænkelse på internettet. Sådanne krænkelse sker ofte ganske uforvarende fra borgernes side, da de tit ikke er opmærksomme på de kriminelle aktiviteter. Samarbejdslisten er et brugbart værktøj til at håndtere denne ellers vanskeligt håndgribelige udfordring og til at modvirke, at der genereres indtægter til kriminelle bagmænd. For at sikre den bedst mulige administration af samarbejdslisten, er det nødvendigt, at dens administration varetages af organisationer, hvis opgaver generelt består i at kæmpe for at beskytte den kreative branches rettigheder på internettet.

Der er ikke tale om oplysninger omfattet af de særlige kategorier af personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1.

Oplysningerne om de ulovlige hjemmesider er personoplysninger om strafbare forhold, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 10. Behandlingen af personoplysninger i medfør af

den foreslåede bestemmelse vil ikke ske under kontrol af en offentlig myndighed. Den foreslåede bestemmelse vil endvidere udgøre hjemmel i national ret til behandling af personoplysningerne. Der vil endelig ikke blive ført et omfattende register over straffedomme.

Foruden det ovenstående skal det endvidere bemærkes, at den foreslåede bestemmelse vil gå forud for reglerne i databeskyttelseslovens §§ 6-8, jf. databeskyttelseslovens § 1, stk. 3.

Det bemærkes, at de øvrige bestemmelser i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven også skal iagttages, når personoplysninger behandles af organisationer efter den foreslåede bestemmelse, herunder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger i forordningens artikel 5.

Det følger bl.a. heraf, at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede (lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed). Endvidere skal personoplysninger indsamles til legitime formål og må ikke viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål (formålsbegrænsning). Herudover skal personoplysninger være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles (dataminimering).

Det vurderes, at den foreslåede bestemmelse kan indføres inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 5, bl.a. under hensyntagen til, at der skal foretages sletning af oplysninger, såfremt der ikke længere udføres krænkelse af ophavsretlig karakter, og oplysningerne opbevares således på en måde, hvor det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende personoplysninger behandles.

Herudover vil de øvrige bestemmelser i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven også skulle iagttages, når personoplysninger behandles efter den foreslåede bestemmelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at databeskyttelseslovens § 26 stk. 1, indeholder regler om bl.a. behandling af personoplysninger, der foretages af en privat dataansvarlig i et advarselsregister. Efter databeskyttelseslovens § 26, stk. 1, nr. 1, skal den, som ønsker at føre et advarselsregister, indhente tilladelse fra Datatilsynet, inden behandlingen påbegyndes.

5. Lov om videregående kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet

5.1. Gældende ret

Kulturministeren har i den gældende lov om videregående kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet ikke hjemmel til at fastsætte nærmere regler om eksaminer, prøver og bedømmelser. Det følger af § 12, stk. 1, nr. 4 i loven, at kulturministeren fastsætter nærmere regler om studieordninger. Kulturministeren kan deraf pålægge den enkelte institution at fastsætte interne regler om eksaminer, prøver og bedømmelser i sine studieordninger.

5.2. Kulturministeriets overvejelser om den foreslåede ændring

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kulturministeren har mulighed for at fastsætte regler om eksaminer, prøver og bedømmelser. Kulturministeriet finder det hensigtsmæssigt, at det fra centralt hold er muligt at fastsætte en overordnet og, hvor relevant, ensartet ramme for institutionernes tilgang til bedømmelse. Inden for en af ministeren

fastsat ramme er det hensigten, at den enkelte institution også fremover skal fastsætte interne regler i sine studieordninger i medfør af lovens § 12, stk. 1, nr. 4.

Det bemærkes, at den foreslåede ændring er en genindførelse af en bestemmelse, som lov om videregående kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet indeholdt frem til 2016. Det fremgår af bemærkningerne til L 125, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, som fremsat, at intentionen i 2016 var at give uddannelsesinstitutionerne mere fleksible rammer i forhold til studie gennemførelsestider. Det indebar, at kravet om, at studerende på uddannelserne skulle tilmeldes fag og prøver svarende til nye 60 ECTS-point hvert studieår blev ophævet, samt at det blev lagt ud til den enkelte institution at fastsætte regler for tilmelding til fag og prøver inden for en af ministeren fastsat ramme.

Da det i 2016 blev lagt ud til den enkelte institution at fastsætte nærmere regler for tilmelding til fag og prøver, bortfaldt bestemmelsen om, at kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om eksaminer, prøver og bedømmelser, herunder om studerendes tilmelding til og afmelding fra disse. Det er Kulturministeriets vurdering, at hensigten var at ophæve det centralt fastsatte tilmeldingskrav til bedømmelser, og at bestemmelsen om i bredere forstand at fastsætte nærmere regler om eksaminer, prøver og bedømmelser udgik som følge af en fejl. Bestemmelsen ønskes dermed genindført i gældende lov. I tråd med intentionen i 2016 følger det af den foreslåede bestemmelse, at det fortsat vil være institutionens pligt at fastsætte interne regler om tilmelding og framelding af studerende til uddannelsens fag og prøver ved de enkelte uddannelser, herunder eventuelle krav til studieaktivitet.

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Nærværende lovforslag vil ikke indebære merudgifter for kommuner og regioner. Staten vil få begrænsede administrative merudgifter i forbindelse med de foreslåede udvidelser af Ophavsretslicensnævnets kompetencer, som følge af aftalelicensbestemmelserne i de foreslåede §§ 30 og 33, samt håndtering af tvister om gennemsigtighed i den foreslåede § 67 a. Endelig vil datatilsynet skulle behandle en søgning fra den dataansvarlige i den foreslåede § 84 c. Den nye § 84 c forventes ikke at indebære merudgifter, organisatoriske omkostninger eller driftsomstillinger for datatilsynet. Merudgifter til mægling jf. den foreslåede ændring i § 50 og godkendelse af ansøgning om aftalelicens jf. de foreslåede §§ 30 og 33, som skal rettes til Kulturministeriet, afholdes inden for Kulturministeriets eksisterende rammer.

Det vurderes, at lovforslaget er i overensstemmelse med principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Særligt kan dette lovforslags § 84 c fremhæves, som følger princip 4 om genbrug af data, og princip 5 om tryk og sikker databehandling. Herudover indeholder lovforslaget enkle og klare regler jf. princip 1 herunder, at kønnede substantiver neutraliseres, at fremførelsesbegrebet i § 21 afgrænses, så dansk ophavsret kommer på linje med EU-retten, samt at det ulovbestemte parodiprincip indføres i ophavsretsloven, idet det bidrager til en klarere retstilstand på området. Det bemærkes, at det ikke er muligt, at indføre automatisk sagsbehandling på de foreslåede områder, bl.a. under hensyntagen til behov for, at der foretages konkrete vurderinger, eksempelvis offentlig fremførelse på arbejdspladser, som EU-retligt forudsætter en konkret vurdering. Det bemærkes ligeledes, at de foreslåede § 67 a om gennemsigtighed og § 84 c om administration af liste over ulovlige hjemmesider ikke indebærer en særskilt tilsynsforpligtelse, men falder ind under

Datatilsynets generelle tilsyn med efterlevelse af databeskyttelseslovgivning. Endelig bemærkes det, at såvel Kulturministeriet som Datatilsynet kan kontaktes vha. Digital Post, jf. princip 2 om brug af digital kommunikation.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Forslaget har været forelagt for Erhvervsstyrelsens Område for Bedre regulering (OBR) med henblik på vurdering af de administrative byrder ved lovforslaget. Det er vurderet, at lovforslaget medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet. Disse konsekvenser vurderes at være under 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

9. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have klimamæssige konsekvenser.

10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have miljø- og naturmæssige konsekvenser.

11. Forholdet til EU-retten

Med lovforslaget revideres flere bestemmelser, som stammer fra Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (Infosoc-direktivet), som blev implementeret i dansk ret ved lov nr. 1051 af 17. december 2002 om ændring af ophavsretsloven (Gennemførelse af Infosoc-direktivet, nye aftalelicenser m.v.). Revisionen foretages især på baggrund af afgørelser fra EU-domstolen, og bestemmelserne tilpasses i dette lys.

12. De ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslaget indebærer en sproglig opdatering, således at brugen af kønnede betegnelser for personer som »ophavsmand« og »formand« erstattes med kønsneutrale betegnelser som »ophavsperson« og »forperson«. De kønnede betegnelser efterlevs ikke i praksis og vurderes at være unødvendige og uden selvstændigt formål. Med ændringen udgår alle kønnede betegnelser af loven. Den nuværende tilstedeværelse af de kønnede betegnelser i loven er med til at fastholde unødvendig kønnet sprogbrug og fastholdelse af kønsstereotyper. Den foreslåede ændring gør således op med den eksisterende skævhed i lovens sprogbrug og fremmer ligestilling mellem kønnene. Lovforslaget vurderes på den baggrund at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser. Den foreslåede kønsneutralisering er i overensstemmelse med Statsministeriets cirkulæreskrivelse af 5. december 1980 om anvendelse af kønsneutrale betegnelser i lovgivningen.

13. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [...] til den [...] været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

14. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslagets § 67 a indebærer en gennemsigtighedsforpligtelse for AV-tjenester. Det må forventes, at visse virksomheder i en overgangsperiode skal bruge tid på at indrette sig på de nye sags gange.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	<p>Med lovforslaget revideres flere bestemmelser, som stammer fra Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (Infosoc-direktivet), som blev implementeret i dansk ret ved lov nr. 1051 af 17. december 2002 om ændring af ophavsretsloven (Gennemførelse af Infosoc-direktivet, nye aftalelicenser m.v.). Revisionen foretages især på baggrund af afgørelser fra EU-domstolen, og bestemmelserne tilpasses i dette lys.</p> <p>Lovforslagets § 67 a medfører, at loven som udkast skal notificeres i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/1535/EU om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation).</p>	

Er i strid med de 5 principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering.	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

Overalt i loven ændres »Ophavsmanden« til: »Ophavspersonen«, »ophavsmandens« til: »ophavspersonens«, »ophavsmanden« til: »ophavspersonen«, »ophavsmænd« til: »ophavspersoner«, »ophavsmand« til: »ophavsperson« og »ophavsmændene« til: »ophavspersonerne«.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 2, fastsætter, hvornår fremførelse for en større kreds i en erhvervsvirksomhed skal anses for offentlig. Det følger af lovforarbejderne, at en større kreds i denne henseende skal forstås som 40 personer eller derover, jf. FT 1960–61, tillæg A, 2. saml., sp. 33 og tillæg B, 2. saml., sp. 629 f. Fremførelse i en erhvervsvirksomhed omfatter såvel direkte fremførelse som overføring til almenheden. Overføringsbegrebet er EU-harmoniseret, og EU-Domstolen har ved flere lejligheder udtalt, at overføring er karakteriseret ved at rette sig mod et betydeligt, ubestemt antal modtagere.

Det foreslås, at § 2, stk. 4, nr. 2, ophæves, således at fremførelse i en erhvervsvirksomhed ikke længere reguleres særskilt. Den foreslåede ændring vil betyde, at det fremover skal afgøres på baggrund af en konkret vurdering, om den enkelte fremførelse i en erhvervsvirksomhed er offentlig. Der skal i den forbindelse sondres mellem, om der er tale om direkte fremførelse eller overføring til almenheden, da dette har betydning for, om de danske offentlighedskriterier eller de EU-retlige almenhedskriterier skal anvendes.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Ophavsretsloven opstiller en række betingelser, som skal være opfyldt for, at brugen af et beskyttet værk i henhold til en undtagelse er lovlig. De almindelige bestemmelser om indskrænkninger i ophavsretten er reguleret i § 11. Det fremgår af § 11, stk. 1, at undtagelsesreglerne ikke gør indskrænkninger i de ideelle rettigheder, jf. § 3, som omfatter en respektret og en navneangivelsesret. Af § 11, stk. 2 følger dels, at værket ikke må ændres i videre udstrækning end den

tilladte brug kræver, og dels at der skal ske kildeangivelse i overensstemmelse med god skik, når værket gengives offentligt. § 11, stk. 3, indeholder et krav om lovligt forlæg.

I forbindelse med ændringen af ophavsretsloven ved lov nr. 1121 af 4. juni 2021 blev der i § 11, stk. 1-3, indføjet en henvisning til § 52 c, stk. 10.

Denne bestemmelse giver adgang til at anvende værker med henblik på parodi, karikatur og pastiche i de situationer, hvor brugere uploader og stiller brugergenereret indhold, der indeholder værker og frembringelser, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenesterne. Bestemmelsen gennemfører en obligatorisk EU-retlig regel i DSM-direktivets art. 17, som regulerer udbydere af onlineindholdsdelingstjenesters anvendelse af beskyttet indhold.

Ved siden af reglen i § 52 c, stk. 10, gælder der et ulovbestemt parodiprincip, hvorefter værker uden rettighedshaverens tilladelse må benyttes med henblik på parodi og lignende, uden at det udgør en ophavsretlig krænkelse. Dette parodiprincip er stadfæstet af Højesteret i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue).

Det foreslås, at § 11, stk. 1-3, ændres således, at henvisningen til § 52 c, stk. 10, udgår.

Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med lovforslagets nr. 7, som indfører en ny bestemmelse i § 24 b, der har til formål at etablere et lovmæssigt grundlag for det ophavsretlige parodiprincip, samt lovforslagets nr. 24, som ophæver § 52 c, stk. 10.

Da parodiundtagelsen i den foreslåede § 24 b vil regulere brug af værker med henblik på parodi, karikatur og pastiche helt generelt, er det Kulturministeriets opfattelse, at § 52 c, stk. 10, som alene vedrører brugergenererede parodier mv., som uploades eller stilles til rådighed på onlineindholdsdelingstjenester, overflødiggøres. Der henvises til bemærkningerne til nr. 7 og nr. 24 for en uddybende forklaring. Uanset ophævelsen af § 52 c, stk. 10, er det Kulturministeriets vurdering, at henvisningen til § 52 c, stk. 10, i § 11, stk. 1 og 2, bør udgår. Årsagen er, at der i modsat fald ville gælde en mere restriktiv adgang til at lave parodier osv., hvori der indgår beskyttet indhold, på sociale medier og lignende, end efter det ophavsretlige parodiprincip, jf. UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue). For en nærmere forklaring henvises til bemærkningerne til nr. 7.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

I § 11 a, stk. 1, nr. 3, foreslås ”en mellemmands” ændret til ”et mellemleds” og ”tredjemænd” til ”tredjeparter”.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Ophavsretslovens § 21 udgør en undtagelse til fremførelsesretten i forbindelse med bl.a. visse gratisarrangementer. Det følger af bestemmelses stk. 1, nr. 1, at udgivne værker, som ikke er scene- eller filmværker, må fremføres offentligt ved lejligheder, hvor tilhørerne eller tilskuerne har adgang uden betaling, og hvor fremførelsen ikke er det væsentlige ved arrangementet. Derudover må arrangementet ikke finde sted i erhvervsøjemed. Videre fremgår det af stk. 1, nr. 2, at sådanne værker må fremføres offentligt, når det sker til brug ved gudstjeneste eller undervisning, bortset fra fremførelse i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed, jf. stk. 2.

Undtagelsen om undervisning hviler på Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra a. Denne er nu ændret således, at der skal være tale om anvendelse til anskueliggørelse i forbindelse med undervisning, jf. DSM-direktivets art. 24, stk. 2, litra b. I forbindelse med implementeringen af DSM-direktivet blev den nye undtagelsesregel om undervisning indført i ophavsretslovens § 13 og § 13 a.

§ 21 er gældende for offentlig fremførelse, hvilket både omfatter direkte fremførelse og overføring til almenheden. Efter EU-retten er det ikke tilladt at have generelle regler i national ret, som udgør en indskrænkning i retten til overføring til almenheden, medmindre reglen har hjemmel i en EU-undtagelsesregel. Det har § 21 ikke for så vidt angår gratisarrangementer og gudstjeneste.

Det foreslås, at § 21 nyaffattes. Dette indebærer, at den gældende *stk. 1, nr. 2*, ændres således, at undervisning udgår af § 21. Forslaget skyldes, at bestemmelsens anvendelsesområde ikke længere harmonerer med den EU-retlige undtagelse om undervisning. Samtidig forekommer det uhensigtsmæssigt at have to regler, der mere eller mindre regulerer det samme. For at sikre dansk rets forenelighed med EU-retten og for at undgå overlap, foreslås det derfor, at undervisning udgår af bestemmelsens anvendelsesområde.

Med samme begrundelse foreslås det, at den hidtidige bestemmelse i stk. 2, som med forslaget bliver *stk. 3*, ændres således, at bestemmelsens andet led om fremførelse i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed, udgår.

Endvidere foreslås det, at der indføres et nyt *stk. 2*, som udtrykkeligt angiver, at bestemmelsen i § 21, stk. 1, nr. 1 og 2, ikke gælder for overføring til almenheden, jf. § 2, stk. 4, nr. 1. Formålet er at tydeliggøre, hvilken form for fremførelse, der lovligt kan foretages uden samtykke, og dermed samtidig afskære muligheden for at fremføre de omfattede værker i form af overføring til almenheden. Baggrunden for denne præcisering er, at der efter EU-retten ikke må eksistere nationale undtagelser til overføringsretten. Ændringen vil således bringe § 21 i overensstemmelse med EU-retten i denne henseende.

Forslaget vil bl.a. medføre, at foredragsholdere og andre, der holder oplæg til et gratisarrangement omfattet af stk. 1, ikke længere vil kunne afspille YouTube-klip og lignende for sit publikum, da denne handling vil indebære en overføring til almenheden, som ikke uden samtykke er tilladt efter EU-retten. Den foreslåede ændring vil også få betydning for adgangen til at afspille musik via streaming fra en musikstreamingtjeneste, medmindre musikken på forhånd er downloadet, således at den afspilles fra offline tilstand, når den fremføres for publikum. Det bemærkes, at forslaget ikke ændrer på, at sceneværker og filmværker undtages fra § 21's anvendelsesområde, hvorfor den foreslåede ændring ikke i på dette punkt indebærer en yderligere indskrænkning end hidtil.

Derudover vil den foreslåede ændring medføre, at bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, fremover kun vil regulere fremførelse til brug ved gæstjeneste, som ikke indebærer fremførelse i radio eller fjernsyn.

Det overordnede formål med ændringerne er at sikre dansk rets forenelighed med EU-retten.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.1 for så vidt angår overføring og afsnit 2.2.3 for så vidt angår undervisning.

Til nr. 6

Det følger af ophavsretslovens § 24, stk. 1, at kunstværker, der indgår i en samling eller som udstilles eller udbydes til salg, må gengives i kataloger over samlingen. Derudover må de gengives i meddelelser om udstilling eller salg. Bestemmelsen har hjemmel i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra j. Ifølge direktivbestemmelsen skal der imidlertid være tale om en offentlig udstilling, førend der kan ske gengivelse i kataloger. Dermed er adgang til at gengive værker i kataloger mere snæver efter EU-retten på grund af det pågældende offentlighedskriterium.

Det foreslås, at § 24, stk. 1, ændres således, at ordet ”offentlig” indsættes. Ændringen vil betyde, at bestemmelsen bl.a. vil komme til at finde anvendelse på kunstværker, der udstilles offentligt samt for meddelelser om sådanne offentlige kunstudstillinger.

Den foreslåede ændring vil medføre, at den såkaldte katalogregel fremover vil være mere direktivkonform. Det vurderes ikke, at forslaget i nævneværdig grad vil påvirke brugerens adgang til at gengive kunstværker.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Der gælder i dansk ophavsret et ulovfæstet parodiprincip, som giver adgang til at bruge beskyttede værk med henblik på at skabe parodisk indhold. Princippet om parodiers lovlighed kom allerede til udtryk i forarbejderne til 1961-loven, hvor det fremhæves, at ”bestemmelsen [§ 3, st. 2] ikke vil være til hinder for fremførelsen eller udgivelsen af parodier eller travestier, idet der for disses tilladelighed må siges at være fast tradition”, FT 1959-60, tillæg A, sp. 2693. Selvom der undertiden har hersket tvivl om parodiprincipets eksistens, fortolkning og udtrækning, er det nu slået fast af Højesteret i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue), at der i dansk ophavsret gælder en sådant parodiprincip. Højesteret har yderligere tilkendegivet, hvordan det skal forstås

og fortolkes. Det fremgår af dommen, at parodibegrebet i dansk ret skal fortolkes i overensstemmelse med det EU-retlige parodibegreb, sådan som det er defineret af EU-Domstolen i C-201/13 (Deckmyn).

Det følger af den nævnte EU-dom, at parodibegrebet er et selvstændigt EU-retligt begreb, der skal fortolkes ensartet i de medlemslande, som opererer med en parodiundtagelse i national ret.

Den EU-retlige parodiregel findes i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra k. EU-Domstolen har angivet, at en parodi i direktivets forstand skal have som sit væsentligste kendetegn, at den dels vækker forestilling om et eksisterende værk, samtidig med at den udviser synlige forskelle i forhold til dette, og dels er udtryk for humor eller en latterliggørelse. Det er i den forbindelse ikke en betingelse, at parodien har sin egen originale karakter, dvs. lever op til originalitetskravet. Det er heller ikke et krav, at parodien skal ramme selve originalværket. Et værk må således gerne anvendes til brug for latterliggørelse af noget andet. Endvidere må der ikke stilles krav om kildeangivelse. Den EU-retlige parodiregel har til formål at sikre en rimelig balance mellem rettighedshavernes interesser på den ene side og ytringsfriheden for brugerne af værker på den anden side.

I ophavsretsloven eksisterer der allerede en parodiregel i den gældende § 52 c, stk. 10, som har hjemmel i DSM-direktivets art. 17, stk. 7, litra b. Denne er dog afgrænset til kun at gælde i de tilfælde, hvor en bruger uploader eller stiller værker til rådighed på en onlineindholdsdelingstjeneste med henblik på parodi, karikatur eller pastiche. Derudover er den underlagt kravene i § 11, som opstiller de almindelige betingelser for at gøre indskrænkninger i ophavsretten. Bestemmelsen angiver i stk. 1, at man ved brug af værker skal respektere navneangivelses- og respektretten i henhold til § 3. Stk. 2 indeholder et krav om kildeangivelse i overensstemmelse med god skik, og stk. 3 indeholder et krav om lovligt forlæg.

Det er Kulturministeriets vurdering, at der i lyset af retsudviklingen inden for dansk ret og EU-retten og samfundsudviklingen i øvrigt bør indføres en parodiundtagelse i ophavsretsloven, som gælder generelt.

Det foreslås derfor, at der indføres en ny bestemmelse i § 24 b, som gør det tilladt at anvende værker, når det sker med henblik på parodi, karikatur eller pastiche. Det foreslås, at reglen skal finde tilsvarende anvendelse i forhold til andre beskyttede frembringelser, jf. §§ 65-71. Der henvises herved til lovforslagets nr. 26, 27, 30, 32, 33 og 34.

Parodibegrebet i den foreslåede § 24 b bør fortolkes i overensstemmelse med EU-retten, hvilket indebærer, at det EU-retlige parodibegreb og de dertil knyttede kriterier skal anvendes. Det bemærkes i den forbindelse, at det alene er begrebet parodi, som er EU-harmoniseret.

Som noget særligt foreslås det i *stk. 2*, at bestemmelsen ikke behøver at opfylde de almindelige betingelser i § 11, stk. 1 og 2, som indeholder krav om anvendelse i overensstemmelse med respekt- og navneangivelsesretten i § 3 samt opfyldelse af kravet om kildeangivelse.

Dette hænger sammen med, at reglen skal fortolkes EU-komfort og i overensstemmelse med det parodibegreb, som er fastslået af Højesteret. Ifølge Højesteret skal parodiprincippet ikke tillægges et andet anvendelsesområde, når det gælder respektretten efter § 3, stk. 2, end når det drejer

sig om de økonomiske rettigheder efter § 2. Derfor foreslås det, at bestemmelsen bør undtages fra kravet om, at parodien, karikaturen eller pastichen skal respektere ophavspersonens respekt, jf. § 11, stk. 1, jf. § 3, stk. 2.

Med hensyn til kravet om navneangivelse, jf. § 11, stk. 1, jf. § 3, stk. 1, bemærkes det, at de ideelle rettigheder ikke er reguleret af EU-retten. Det er Kulturministeriets vurdering, at en fastholdelse af kravet om navneangivelse derfor ikke vil være i strid med EU-retten. Alligevel forekommer en fastholdelse af kravet uhensigtsmæssig. Det skyldes, at det i praksis oftere vil være undtagelsen end reglen, at kravet om god skik vil gøre det påkrævet at angive navnet på ophavspersonen til det værk, der anvendes, eftersom hensynet til den humoristiske effekt i de fleste tilfælde må forventes at veje tungere end hensynet til ophavspersonens ret til at blive navngivet. Ved at undtage den foreslåede § 24 b fra kravet om navneangivelse undgås risikoen for på en ikke proportional måde at indskrænke brugerens ret til at ytre sig gennem parodi, karikatur og pastiche.

I modsætning til navneangivelsesretten følger det direkte af EU-Domstolens afgørelse i C-201/13 (Deckmyn), at det ikke må stilles krav om kildeangivelse i forbindelse med brug af værker med henblik på parodi. Som konsekvens heraf foreslår Kulturministeriet, at den foreslåede § 24 b, undtages fra kravet herom i § 11, stk. 2.

Det vurderes, at den foreslåede ændring ikke vil få vidtrækkende konsekvenser, da det allerede følger af det ulovbestemte parodiprincip, at det kan være lovligt at anvende beskyttede værker som led i en parodi. Det lægges til grund, at princippet tilsvarende må gælde for karikatur og pastiche, uanset om disse måtte blive underlagt en anden fortolkning end den, som EU-Domstolen har underlagt parodibegrebet.

Det skal dog fremhæves, at adgangen til at lave parodier mv. ikke er ubegrænset. Det afhænger af en konkret vurdering, om der er tale om en lovlig parodi, karikatur, eller pastiche. Ved den vurdering skal der bl.a. tages højde for tretrinsetest i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 5, hvorefter følger, at undtagelserne kun må anvendes i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af værket eller andre frembringelser og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser. Det skal således indgå i den konkrete bedømmelse, om hensynet til parodistens ytringsfrihed vejer tungere end hensynet til ophavspersonens ophavsret.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af den gældende § 30, stk. 1, i ophavsretsloven, at DR, TV 2/DANMARK A/S og de regionale TV 2-virksomheder i radio eller fjernsyn kan udsende udgivne værker, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen gælder ikke for sceneværker og filmværker.

Aftalelicensvirkningen er beskrevet i § 50, stk. 3, i ophavsretsloven.

Det foreslås, at der i § 30, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »værker«: »og stille udgivne værker til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1.«

Den foreslåede udvidelse af aftalelicensen i § 30, stk. 1, 1. pkt., giver DR, TV 2/Danmark A/S og de regionale TV 2-virksomheder adgang til med aftalelicensvirkning at erhverve rettigheder til tilrådighedsstillelse, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 4, nr. 1, af udgivne værker, jf. ophavsretslovens § 8, stk. 2, der anvendes i deres audio- og audiovisuelle produktioner, ved at indgå aftale med en forvaltningsorganisation eller flere forvaltningsorganisationer, der er godkendt i henhold til ophavsretslovens § 50, stk. 4.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.2.2.

Til nr. 9

Det følger af den gældende § 30, stk. 1, i ophavsretsloven, at DR, TV 2/DANMARK A/S og de regionale TV 2-virksomheder i radio eller fjernsyn kan udsende udgivne værker, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Bestemmelsen gælder ikke for sceneværker og filmværker.

Det foreslås, at der i § 30, stk. 1, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum: »Bestemmelsen i 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse på eksemplarfremsstilling, som er nødvendig for gengivelsen.« Dette skal fortolkes i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i ophavsretslovens § 30 a, stk. 1, 2. pkt., således at aftalelicensen omfatter eksemplarfremsstilling, der er nødvendig for, at produktionerne kan stilles til rådighed on demand, f.eks. via internettet, men at den ikke finder anvendelse i det omfang, at § 31 om efemere optagelser af radio- og fjernsynsudsendelser hjemler en eksemplarfremsstilling, samt at den ikke omfatter den første eksemplarfremsstilling, der foretages når en audio- eller audiovisuel produktion optages.

Den foreslåede bestemmelse i § 30, stk. 1, betyder, at radio- og fjernsynsforetagender kan fremstille et eksemplar af en produktion indeholdende præ-eksisterende værker med henblik på, at dette eksemplar kan benyttes til at give brugere adgang til produktionen på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.2.2.

Til nr. 10

Det følger af den gældende § 30, stk. 2, i ophavsretsloven, at ophavsmanden over for radio- eller fjernsynsforetagendet kan nedlægge forbud mod værkets udsendelse i henhold til stk. 1. Dette betyder, at en ophavsperson kan vælge ikke at være omfattet af den aftale, som indgås med aftalelicensvirkning.

Det foreslås, at der i § 30, stk. 2, ændres »værkets udsendelse « til: » eksemplarfremsstilling, udsendelse og tilrådighedsstillelse af værket«.

Den foreslåede bestemmelse i § 30, stk. 2, betyder, at ophavspersoner på samme måde som tidligere kan vælge ikke at være omfattet af den aftale, som indgås med aftalelicensvirkning dog tilpasset således, at muligheden for at stå uden for aftalen udvides til at dække det samme område, som den foreslåede aftalelicensbestemmelse i § 30, stk. 1, omfatter.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.2.2.

Til nr. 11

Det følger af de gældende §§ 65 og 66, at udøvende kunstnere og musikproducenter har en eneret i form af en naboret, således at udøvende kunstnere og musikproducenter har samme økonomiske enerettigheder, som tilkommer ophavspersoner i henhold til ophavsretslovens § 2 ved at henvise til denne.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 33, således at radio- og fjernsynsforetagender har mulighed for at indgå en samlet aftale vedrørende rettigheder til lydoptagelser i form af udøvende kunstners rettigheder efter den gældende § 65 og musikproducenters rettigheder efter en gældende § 66.

Den foreslåede § 33, stk. 1, giver adgang for radio- og fjernsynsforetagender, som defineret i den gældende § 69 (specifikt DR, TV 2/DANMARK A/S og de regionale TV 2-virksomheder) til at indgå aftale med en kollektiv forvaltningsorganisation om rettigheder til lydoptagelser jf. § 65 om udøvende kunstnere og § 66 vedrørende fonogramproducenter. Aftalelicensbestemmelsen omfatter tilrådighedsstillelse, som defineret i den gældende § 2, stk. 4, nr. 1, og dækker over, at almenheden kan få adgang til lydoptagelserne på et individuelt valgt sted og tidspunkt. Udsendelse af lydoptagelser er reguleret i den gældende § 68.

Den foreslåede § 33, stk. 1, omfatter også den eksemplar fremstilling, som er nødvendig for at kunne stille produktioner til rådighed.

I lighed med den generelle aftalelicens i ophavsretslovens § 50, stk. 2, er det i den foreslåede § 33, stk. 2, muligt for den enkelte rettighedshavere at nedlægge forbud mod, at deres rettigheder indgår i aftalen med aftalelicensvirkning, hvis rettighedshaveren ikke ønsker at være omfattet af aftalen. Det gælder også i forbindelse med den foreslåede nye aftalelicens i § 33 vedrørende lydoptagelser, der stilles til rådighed on demand af radio- og fjernsynsforetagender.

Den foreslåede § 33, stk. 3, indeholder en adgang til Ophavsretslicensnævnet, som får kompetence til at træffe afgørelser vedrørende de pågældende aftaler med aftalelicensvirkning i modsætning til individuelle aftaler. Det er alene aftalens parter, som har adgang til at forelægge spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet. På samme vis som efter gældende ret kan dette gøres inden en aftale er opnået. Adgang til nævnet forudsætter således ikke, at der er indgået en (urimelig) aftale. Nævnet kan fastsætte vilkårene, herunder vederlagets størrelse. Rimelighedsvurderingen bør foretages ud fra en samlet vurdering af den konkrete sags omstændigheder, idet der ved afgørelsen blandt andet bør lægges vægt på almene samfundsmæssige hensyn og konkurrenceretlige hensyn. Idet den foreslåede § 33 ikke er underlagt direktivmæssige krav, finder Kulturministeriet det ikke hensigtsmæssigt, at nævnet vil kunne meddele tilladelse i tilfælde af parternes uenighed. I lighed med de øvrige aftalelicensbestemmelser vil det være tilstrækkeligt,

at nævnet kan træffe afgørelse om det rimelige vederlag og andre vilkår, men uden at have kompetence til at meddele selve tilladelsen, som det dermed fortsat vil være op til parterne eller domstolene at tage stilling til.

Den foreslåede § 33, stk. 4, angiver på samme vis som den gældende § 30, stk. 3, at aftalelicensbestemmelsen som specifikt oplister DR, TV 2/DANMARK A/S og de regionale TV 2-virksomheder også kan finde anvendelse for andre radio- og fjernsynsforetagender, hvilket kan fastsættes af kulturministeren. Dette kan gøres ved bekendtgørelse. I den forbindelse påtænker Kulturministeriet at udvide den gældende bekendtgørelse vedrørende § 30, således at denne også rummer den foreslåede § 33.

Baggrunden for forslaget er at skabe et nemt og ubureaukratisk klareringsværktøj for radio- og fjernsynsforetagenders brug af lydoptagelser i de produktioner, som de stiller til rådighed on demand.

Den foreslåede bestemmelse i § 33 vil betyde, at radio- og fjernsynsforetagender kan indgå aftale med aftalelicensvirkning på on demand-området for udgivne lydoptagelser. Dette indebærer, at radio- og fjernsynsforetagender, som benytter lydoptagelser, kan indgå én aftale, som dækker alle rettigheder under forudsætning af, at betingelserne for aftalelicens er opfyldt. Aftalen vil kunne indgås med en organisation, som er tilstrækkelig repræsentativ for de rettigheder, som den påtænkte brug omfatter. Bestemmelsen medfører også, at en rettighedshavere forstået som et udeforstående musikselskab eller udøvende kunstner har mulighed for at vælge at stå uden for aftalen og hindre, at dennes rettigheder benyttes i henhold til den pågældende aftale, således at det står rettighedshaveren frit for at indgå individuelle aftaler.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.3.2.

Til nr. 12

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

I § 37, stk. 2, nr. 2, foreslås det at ændre »tredjemand» til »tredjepart».

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og

»ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

I § 47, stk. 1, foreslås det at ændre »formand» til »forperson» og »Formanden» til: »Forpersonen».

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Ophavsretslicensnævnet reguleres i ophavsretslovens § 47. Nævnet træffer endelige administrative afgørelser i sager, der forelægges for nævnet efter regler fastsat i ophavsretsloven blandt andet i forhold til vederlagsbetaling til rettighedshaverorganisationer og spørgsmål om adgang til materiale, som er påført effektive tekniske foranstaltninger. Nævnets kompetenceområde fremgår af den gældende § 47, stk. 2.

Ophavsretslicensnævnet har således kompetence til at træffe afgørelser vedrørende de pågældende aftaler med aftalelicensvirkning. Rimelighedsvurderingen bør foretages ud fra en samlet vurdering af den konkrete sags omstændigheder, idet der ved afgørelsen blandt andet bør lægges vægt på almene samfundsmæssige hensyn og konkurrenceretlige hensyn. I lighed med de øvrige aftalelicensbestemmelser kan nævnet træffe afgørelse om det rimelige vederlag og andre vilkår, men har ikke mandat til at meddele selve tilladelsen, som det dermed vil være op til rettighedshavernes organisation at tage stilling til.

Det foreslås at ændre § 47, stk. 2, 1 pkt., således at henvisningen til § 33 tilføjes til opstillingen, mens § 55 b ændres til § 55 c. Henvisningen til den foreslåede § 33 indebærer, at Ophavsretslicensnævnet kan behandle tvister vedrørende aftalelicensbestemmelsen i den foreslåede § 33. Herudover skulle lovens henvisning til § 55 b rettelig have været § 55 c, idet litra b handler om aftalejustering, mens § 55 c fastslår, at tvister om en sådan aftalejusteringsordning kan indbringes for Ophavsretslicensnævnet.

Den foreslåede ændring vil betyde, at Ophavsretslicensnævnet kan behandle tvister vedrørende aftalelicensbestemmelsen i den foreslåede § 33.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.3.2.

Til nr. 15

Den gældende § 48, stk. 1, indebærer, at Ophavsretslicensnævnet på begæring kan meddele tilladelse og fastsætte vilkår, hvis en organisation, som er godkendt efter § 50, stk. 4, eller et ra-

radio- eller fjernsynsforetagende uden rimelig grund nægter at give samtykke til, at værker og udsendelser, som udsendes, samtidig og uændret videreudsendes efter § 35, stk. 1, eller tilbyder en sådan videreudsendelse på urimelige vilkår.

Det foreslås, at der tilføjes en ny § 48, stk. 2, således at opstår der spørgsmål om, hvorvidt et radio- og fjernsynsforetagende i samarbejde med en organisation, der er godkendt efter § 50, stk. 4, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale om udnyttelse omfattet af § 35, stk. 4 eller 5, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47. Nævnet kan fastsætte vilkårene, herunder vederlagets størrelse. Ophavsretslicensnævnets afgørelser har ikke bindende virkning for radio- og fjernsynsforetagender.

Den foreslåede nye § 48, stk. 2, betyder, at Ophavsretslicensnævnet også vil kunne træffe en samlet afgørelse vedrørende tariffer og andre vilkår, når radio- og fjernsynsforetagender i samarbejde med en organisation godkendt efter § 50, stk. 4, indgår fælles aftaler med brugere vedrørende udnyttelser omfattet af § 35, stk. 4 og 5. Ophavsretslicensnævnets kompetence vil i henhold til den foreslåede bestemmelse kun omfatte radio- og fjernsynsforetagender, når de i samarbejde med en organisation, som er godkendt efter § 50, stk. 4, indgår aftaler om videreudnyttelse omfattet af stk. 4 og 5. Nævnet får således ikke kompetence i relation til onlinetjenesteudbydere (dvs. streamingtjenester m.v.), som også er holdt uden for aftalelicensen efter § 35, stk. 6, 2. pkt. På samme måde vil radio- og fjernsynsforetagender, som indgår aftaler direkte med brugere uden et samarbejde med de øvrige rettighedshavere, heller ikke være underlagt nævnets kompetence. Nævnets afgørelser vil som hidtil ikke være bindende, og dermed indebærer bestemmelsen ikke et indgreb i radio- og fjernsynsforetagenders rettigheder.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 3.1.2.

Til nr. 16

Det fremgår af § 48, stk. 3, at bestemmelsen i stk. 2 kun finder anvendelse, hvis en organisation af ophavsmænd har indgået en aftale, som omfattes af § 50, jf. § 13, stk. 1, 1. pkt., 2. led, eller § 17, stk. 3. Bestemmelsen i § 49 finder tilsvarende anvendelse.

Det foreslås, at ”stk. 2” ændres til ”stk. 3”. Der er tale om en konsekvensændring.

Se nærmere lovforslagets forslag til § 1, nr. 15.

Til nr. 17

Det følger af den gældende ophavsretslovs § 50, stk. 1, at aftalelicens efter lovens bestemmelser om specifik aftalelicens kan påberåbes af brugere, der har indgået en aftale om den pågældende værksudnyttelse med en kollektiv forvaltningsorganisation, som er tilstrækkelig repræsentativ for ophavsmændene til en bestemt art af værker, der anvendes i Danmark. § 50, stk. 1, indeholder en oplistning af de eksisterende specifikke aftalelicenser.

Det fremgår af ophavsretslovs § 50, stk. 1, at de specifikke oplistede aftalelicenser i §§ 13, 14 og 16 b og 16 c, § 17, stk. 3, og §§ 24 a, 29 a, 30, 30 a og 35 kan påberåbes af brugere, således at en repræsentativ organisation af rettighedshavere kan indgå aftaler på vegne af alle rettighedshaverne med en bruger om brug af indhold.

Det foreslås, at der foretages en ændring i § 50, stk. 1, således at § 33 indsættes efter § 30 a.

Ændringen foreslås med henblik på at sikre, at der kan indgås aftaler med aftalelicensvirkning for radio- og fjernsynsforetagenders tilrådighedsstillelse af lydoptagelser, såfremt betingelserne i § 50 er opfyldt.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.3.2.

Til nr. 18

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

I § 50, stk. 3, 2. pkt., foreslås det, at »ophavsmænds« ændres til »ophavspersoners«.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 19

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

Det foreslås konkret, at der tre steder i § 52 ændres fra »forligsmand« til »mægler« og fire steder ændres fra »Forligsmanden« til »Mægleren«.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger

Til nr. 20

Det følger af den gældende ophavsretslovs § 52, stk. 1, at hvis forhandlinger om indgåelse af aftaler som nævnt i §§ 13, 14 og 16 b, § 17, stk. 3, §§ 24 a, 29 a og 30 a ikke fører til noget resultat, kan hver af parterne kræve mægling.

Det foreslås, at ændre § 52, stk. 1, således, at § 33 og § 50, stk. 2, tilføjes til opstillingen af bestemmelser.

§ 50, stk. 2, indebærer, at en aftalelicens kan påberåbes af brugere, der inden for et nærmere defineret område har indgået aftale om værksudnyttelse med en kollektiv forvaltningsorganisation, som er tilstrækkelig repræsentativ for ophavsmændene til en bestemt art af værker, der anvendes i Danmark på det pågældende område (den generelle aftalelicens).

Den foreslåede ændring vil betyde, at § 50, stk. 2, og § 33 omfattes af muligheden for, at en af parterne kan kræve mægling svarende til lovens øvrige bestemmelser om specifik aftalelicens.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre, at der er en forhandlingsordning, som gør det muligt for parter, der er interesseret i at indgå en aftale, at få bistand af en mægler, når der er udfordringer med at indgå en kollektiv aftale om værksudnyttelse.

Baggrunden for ændringen er at fremme aftaleindgåelsen for aftaler efter den generelle aftalelicens ved, at parterne kan kræve mægling.

Om baggrunden for og Kulturministeriets overvejelser i forhold til bestemmelsen henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.3.4.2, 2.3.2.2 og 2.3.3.2.

Til nr. 21

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

I § 52, stk. 3, 3. pkt., foreslås det, at ”voldgiftsmænd” ændres til ”voldgiftsdommere”.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelseernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 22

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

Det foreslås i § 52, stk. 4, 1. pkt., at ”forligsmanden” ændres til ”mægleren”.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 23

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

Det foreslås i § 52, stk. 7, at ”forligsmandens” ændres til ”mæglerens”.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 24

Ophavsretslovens § 52 c, stk. 10, giver brugere tilladelse til at uploade eller tilrådighedsstille værker og andre frembringelser på en onlinelindholdsdelingstjeneste, hvis det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche. Bestemmelsen gennemfører den obligatoriske regel i DSM-direktivets art. 17, stk. 7, litra b. Der er her tale om en undtagelse om parodi mv., som kun gælder i de tilfælde, hvor et værk eller anden frembringelse gengives på et socialt medie eller lignende internettjenester. Parallelt med denne bestemmelse gælder en ulovbestemt parodiundtagelse, hvilket er fastslået af Højesteret i UfR 2023.3772 H (Den lille havfrue). Det er Kulturministeriets vurdering, at dette parodiprincip bør stadfæstes ved lov, jf. hertil lovforslaget nr. 7. Da den foreslåede parodiregel i § 24 b gælder generelt, vil den således også omfatte de situationer, hvor brugere på onlinelindholdsdelingstjenester deler gengivelser af værker mv., som led i parodi, karikatur eller pastiche.

Det foreslås derfor, at § 52 c, stk. 10, ophæves. Ophævelsen har til formål at undgå dobbeltregulering og dermed fremme gennemsækeligheden, således at brugere, der ønsker at anvende værker mv. med henblik på parodi, karikatur og pastiche, alene skal forholde sig til én bestemmelse, uanset om parodien mv. bringes på sociale medier, i trykte blade eller på anden vis.

Den foreslåede parodiregel i § 24 b medfører således, at § 52 c, stk. 10, bliver overflødig, da den ikke længere vil have et selvstændigt indhold og området i stedet opluges af den foreslåede generelle parodiundtagelse i § 24 b. Under hensyntagen hertil vurderes det mest korrekt at ophæve bestemmelsen.

For en nærmere gennemgang af den foreslåede parodiregel henvises til bemærkningerne til nr. 7 og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 25

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

Det foreslås i § 62, stk. 1, at ændre ”Ophavsmandens” til ”Ophavspersonens”.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 26

Ophavsretslovens § 65 regulerer udøvende kunstners rettigheder. Af bestemmelsens stk. 6 fremgår, at en række ophavsretlige bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på udøvende kunstners fremførelser og optagelser heraf.

Det foreslås, at bestemmelsen i stk. 6 suppleres med to nye henvisninger til henholdsvis den foreslåede § 24 b, om parodi, karikatur og pastiche og den foreslåede § 33 om aftalelicens for lydoptagelser på on demand området til radio- og fjernsynsforetagender.

Henvisningen til § 24 b og § 33 vil betyde, at udøvende kunstners fremførelser og optagelser heraf fremover vil kunne anvendes af andre uden samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche og med henblik på at indgå aftale med aftalelicensvirkning for tilrådighedsstillelse af lydoptagelser for radio- og fjernsynsforetagender

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2 og 2.9.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 27

Ophavsretslovens § 66 regulerer rettighederne for producenter af lydoptagelser. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at en række ophavsretlige bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på fonogramproducenters rettigheder.

Det foreslås, at bestemmelsen i stk. 2 suppleres med to nye henvisninger til henholdsvis den foreslåede § 24 b, om parodi, karikatur og pastiche, og den foreslåede § 33 om aftalelicens for lydoptagelser på on demand området til radio- og fjernsynsforetagender.

Den foreslåede ændring vil medføre, at fonogramproducenters rettigheder fremover vil kunne anvendes af andre uden samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche og

med henblik på at indgå aftale med aftalelicensvirkning for tilrådighedsstillelse af lydoptagelser for radio- og fjernsynsforetagender

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. og 2.3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 28

Den gældende § 67 indeholder en naboretlig beskyttelse til fremstillere af billedoptagelser. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at en række ophavsretlige bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser.

Det foreslås, at § 67, stk. 2, suppleres med en ny henvisning til den foreslåede § 24 b om parodi, karikatur og pastiche.

Den foreslåede ændring vil medføre, at billedoptagelser fremover vil kunne anvendes af andre uden samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 29

Den gældende § 67 indeholder en naboretlig beskyttelse til fremstillere af billedoptagelser. Den gældende § 55 a indeholder en gennemsigtighedsforpligtelse for erhververe af udøvende kunstnere og ophavsmænds rettigheder, således at disse informeres om brugen af deres rettigheder.

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse i § 67 a med en oplysningspligt for udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester over for fremstillere af billedoptagelser.

Det foreslås i *stk. 1*, at udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester skal give opdaterede, relevante og fyldestgørende oplysninger om udnyttelsen til fremstillere af billedoptagelser samt, at oplysningerne navnlig skal omfatte udnyttelsesmåder, udnyttelsesomfang alle genererede indtægter og skyldige vederlag.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er at sikre en oplysningspligt for udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester over for fremstillere af billedoptagelser.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester forpligtes til at give fremstillere af billedoptagelser relevant data, og dermed har fremstillere af billedoptagelser bl.a. krav på oplysninger, som kan hjælpe med at vurdere den økonomiske værdi af rettighederne.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, at oplysningerne omfatter udnyttelsesmåder og udnyttelsens omfang, herunder i form af antal visninger, afspilninger, streams, seere og forbrugere. Oplysningerne skal opgøres fordelt på antal visninger eller transaktioner på alle relevante territorier i verden, dvs. antal streams m.v. i de enkelte lande.

Udtrykket "fremstillere af billedoptagelser" skal forstås på samme måde som efter § 67, dvs. film- og tv-producenter. Dette gælder også ift. erhvervede rettigheder. Ved "udbydere af informationssamfundstjenester" forstås det samme som i ophavsretslovens § 69 a. Forslaget omfatter

således audiovisuelle on demand-tjenester, som oftest er kommercielle, herunder streamingtjenester.

Det følger af betragtning 75 i DSM-direktivet, som bidrager til fortolkning af direktivets art. 19, som gennemførtes i dansk ret i § 55 a i ophavsretsloven, at oplysningerne bør være ajourførte for at give adgang til de nyeste data, som er relevante for udnyttelsen af værket eller fremførelsen, og som er omfattende, således at de dækker alle kilder til indtægter af relevans for sagen. Den foreslåede § 67 a er en spejling af § 55 a.

Streamingtjenester m.v. er underlagt transparensbestemmelsen i artikel 19, som er gennemført i dansk ret i § 55 a i ophavsretsloven, enten direkte eller som såkaldte underlicenstagere, jf. DSM-direktivets betragtning 76. De omfattes således også af ophavsretslovens § 55 a for så vidt angår ophavspersoner og udøvende kunstnere, som efter § 55 a, stk. 4, kan kræve oplysninger fra underlicenstagere som streamingtjenester via aftaleerhververe, herunder producenter.

I overensstemmelse med ophavsretslovens grundprincip finder den foreslåede 67 a anvendelse på handlinger på dansk territorium, dvs. når streamingtjenester m.v. anvendes af brugere i Danmark.

Oplysningerne skal gives på baggrund af en begæring fra en AV-producent, som har overdraget sine rettigheder. Oplysningerne skal herefter gives med en regelmæssighed, der er passende for den relevante sektor og mindst en gang om året. Er den administrative byrde ved at give oplysningerne uforholdsmæssigt stor, er forpligtelsen begrænset til de oplysninger, der med rimelighed kan forventes.

Det foreslås i *stk. 2*, at bestemmelsen ikke kan fraviges til skade for fremstillere af billedoptagelser. Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, ligesom i de gældende §§ 55 a-55 d, hvor gennemsigtighedsforpligtelsen, aftalejusteringsordningen og den alternative tvistbilæggelsesordningen fastsættes, at bestemmelsen ikke kan fraviges til skade for producenterne.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at bestemmelsen ikke kan fraviges ved aftale, da formålet med bestemmelsen er at sikre, at producenterne garanteres en ret til, at udbydere af audiovisuelle informationssamfundstjenester på begæring og mindst en gang om året giver opdaterede, relevante og fyldestgørende oplysninger om udnyttelsen til producenterne.

Det foreslås i *stk. 3.*, at tvister efter § 67 a vil kunne indbringes for Ophavsretslicensnævnet.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, at Ophavsretslicensnævnet får kompetence til at træffe afgørelse i tvister efter 67 a.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at tvister vedrørende den foreslåede bestemmelse kan indbringes for et uafhængigt organ i form af Ophavsretslicensnævnet. Ophavsretslicensnævnet afgør tvister om ophavsretlige vederlag og andre vilkår på en række udvalgte områder. Ophavsretslicensnævnet reguleres i ophavsretslovens § 47. Formålet med nævnet er, at tvisterne skal kunne afgøres af en gruppe uvildige og sagkyndige personer på en enklere, hurtigere og billigere måde, end hvis sagen skulle behandles af domstolene. Nævnets kompetenceområder er

oplistet i § 47, stk. 2, og omfatter blandt andet tvangslicens, vederlagskrav til ikke-repræsenterede ophavsmænd, sager om aftalelicens, KODA-vederlag og tekniske foranstaltninger. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt, at Ophavsretslicensnævnet ligeledes tildeles kompetence til at afgøre tvister efter § 67 a.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 30

Radio- og fjernsynsforetagender har en naboretlig beskyttelse i ophavsretslovens § 69, hvorefter en radio- eller fjernsynsudsendelse ikke uden radio- eller fjernsynsforetagendets samtykke må udsendes af andre eller på anden måde fremføres offentligt. Udsendelsen må heller ikke uden samtykke affotograferes eller optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den.

Det foreslås, der i § 69, stk. 3, indføres en henvisning til den foreslåede § 24 b om parodi, karikatur og pastiche.

Forslaget vil medføre, at radio- og fjernsynsforetagenders rettigheder i henhold til stk. 1. fremover vil kunne anvendes af andre uden samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 31

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavspersoner«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

I § 69 a, stk. 4, foreslås det, at »Ophavsmænd« ændres til »Ophavspersoner«.

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelsernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger

Til nr. 32

Ophavsretslovens § 69 a regulerer området for pressepublikationer. Det fremgår af ophavsretslovens § 69 a, stk. 5, at en lang række af de bestemmelser, der gælder for ophavsretslovens øvrige bestemmelser, tilsvarende finder anvendelse på de pressepublikationer, der er nævnt i § 69 a, stk. 1.

Det foreslås, at der i § 69 a, stk. 5, indføres en henvisning til den foreslåede § 24 b om parodi, karikatur og pastiche.

Den foreslåede ændring vil medføre, at pressepublikationer fremover vil kunne anvendes af andre uden presseudgavernes samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 33

Fotografiske billeder beskyttes efter ophavsretslovens § 70. Bestemmelsen omfatter alle slags fotografier, dvs. også dem, som ikke kan betragtes som værker. Billeder som udgør fotografiske værker nyder desuden beskyttelse efter ophavsretslovens § 1, som bl.a. giver en længere beskyttelsestid end fotografiske billeder, der alene er beskyttet efter § 70. Dog nyder fotografiske billeder på mange punkter den samme beskyttelse som værker, idet § 70, stk. 3, henviser til en lang række bestemmelser, som gælder tilsvarende for anvendelse af fotografiske billeder. Heriblandt er den såkaldte kunstcitater i § 23 bl.a. nævnt i modsætning til den generelle citatregel i § 22.

Det foreslås, at § 70, stk. 3, suppleres med to nye henvisninger til henholdsvis § 22 om citat og den foreslåede § 24 b om parodi, karikatur og pastiche.

Det følger af § 22, at det er tilladt at citere offentliggjorte værker under forudsætning af, at det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet. Den generelle citatregel i § 22 gælder dog ikke i praksis for i kunstværker. Kunstværker, herunder fotografiske værker, og værker af beskrivende art er i stedet særskilt reguleret i § 23. Her er citatadgangen mere snæver, idet den afgrænser sig til at gælde for gengivelse i kritiske eller videnskabelige fremstillinger i tilslutning til teksten. Formålet hermed er at undgå, at ophavspersonen udsættes for en *droit moral*-krænkelse, da gengivelse af brudstykker af et værk ifølge forarbejderne til 1961-loven og 1995-loven ofte vil indebære en sådan krænkelse.

Kulturministeriet ser ikke grundlag for at opretholde dette argument som begrundelse for at undtage fotografiske værker og billeder, herunder stilbilleder fra film og tv, fra den generelle citatadgang i § 22. Årsagen er, at den EU-retlige citatregel i Infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra d, ikke sonder mellem værksarter. De ældre lovmotiver, som begrænser adgangen til at citere kunstværker og billeder efter § 22, må således anses som stridende med EU-retten i det omfang, de medfører, at de særlige kunstcitater regler hindrer et citat af et kunstværk under omstændigheder, hvor det ellers ville være lovligt efter den generelle citatregel.

I lyset af EU-retten og den tætte kobling mellem fotografiretten og ophavsretten i ophavsretsloven foreslås det, at § 70, stk. 3, ændres således, at der indføres en henvisning til § 22, som giver mulighed for billedcitater. Den foreslåede ændring indebærer, at fotografiske billeder, uanset om de må betragtes som værker, der nyder beskyttelse efter § 1, eller om de er beskyttet efter billedbeskyttelsen i § 70, må blive citeret i overensstemmelse med den generelle citatregel i § 22, hvis betingelserne for lovligt citat i øvrigt er opfyldt.

Hensigten med ændringen er tydeliggøre, at der ikke længere kan støttes ret på de ældre lov-bemærkninger, som pr. definition afskærer muligheden for at citere fotografiske værker og andre fotografiske billeder ud over de situationer, hvor citat omfattes af anvendelsesområdet i § 23. Ændringen vil således medføre, at der fremover vil være hjemmel til at citere fra fotografiske værker og andre fotografiske billeder, herunder stilbilleder fra film og tv mv., såfremt de almindelige betingelser i § 22 er opfyldt.

Ændringen har til formål at sikre dansk rets overensstemmelse med EU-retten. Samtidig modvirker forslaget, at en manglende henvisning principielt vil kunne benyttes til at undtage filmværker helt fra citatreglens anvendelsesområde.

Det foreslåede ændring vil betyde, at det fremover vil være tilladt at citere fra kunstværker i videre omfang end hidtil. Dog skal det fremhæves, at sådanne billedcitater fortsat vil skulle leve op til kravet om god skik og kravet om, at der kun må citere i det omfang, som formålet tilsiger. De hensyn og betragtninger, som kommer til udtryk i de ældre lovbemærkninger vil således fortsat kunne tillægges vægt ved den konkrete vurdering af, om et citat af et fotografisk værk, et fotografisk billede eller et enkeltbillede fra film eller tv, er lovligt. Ved denne vurdering bør den EU-retlige tretrinset også iagttages.

Indføjelser af den foreslåede § 24 b vil betyde, at fotografiske billeder fremover vil kunne anvendes af andre uden samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger i afsnit 2.2.2 om parodi, karikatur og pastiche og afsnit 2.2.5 om citat af fotografiske billeder.

Til nr. 34

Den gældende § 71 indeholder en beskyttelse for fremstillere af kataloger, tabeller, databaser eller lignende, hvori et større antal oplysninger er sammenstillet, eller som er resultatet af en væsentlig investering, i § 71, stk. 5, oplistes en lang række bestemmelser, som finder tilsvarende anvendelse på de kataloger, tabeller, databaser mv., der er nævnt i stk. 1.

Det foreslås, at *stk. 5* ændres således, at den foreslåede § 24 b indgår i denne opstilling.

Den foreslåede ændring vil betyde, at kataloger, tabeller, databaser mv. fremover vil kunne anvendes af andre uden samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 35

En række af lovens gældende bestemmelser indeholder kønnede substantiver som »ophavsmand« og »ophavsmænd« i stedet for kønsneutrale betegnelser som f.eks. »ophavsperson« og »ophavs personer«. Brugen af kønnede betegnelser har ikke noget selvstændigt formål, men må snarere anses som et udtryk for forældet sprogbrug.

Det foreslås på den baggrund, at alle kønnede substantiver i loven erstattes med kønsneutrale substantiver.

Det foreslås, at i § 84, *stk. 4*, ændres »tredjemands» til »tredjeparts».

De foreslåede ændringer har ikke betydning for bestemmelseernes materielle indhold. Der er således tale om videreførelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger

Til nr. 36

Ophavsretsloven indeholder i dag ikke en databeskyttelsesretlig særregel vedrørende privates behandling af oplysninger om strafbare forhold i form af ulovlige internettjenester.

Det foreslås, at en sådan særregel indsættes som en ny bestemmelse i ophavsretslovens § 84 c.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 84, c, stk. 1, at private, når bemyndiget af kulturministeren, kan behandle oplysninger om adresser på internettjenester, der ved dom er kendt ulovlige, idet internettjenesten driver eller faciliterer aktiviteter, der krænker rettigheder efter ophavsretsloven.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at private lovligt kan registrere og opbevare oplysninger om strafbare forhold i form af internettjenester, hvor der foreligger en domsafsigelse om, at den pågældende internettjeneste driver eller faciliterer aktiviteter, der krænker rettigheder efter ophavsretsloven. Der henvises i øvrigt til afsnit 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 2, at de oplysninger, der er nævnt i stk. 1, ikke må videregives. Videregivelse kan dog ske, når videregivelsen er nødvendig som led i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art.

Den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 2, vil medføre, at oplysningerne nævnt i den foreslåede stk. 1, som udgangspunkt ikke må videregives. Videregivelse kan dog ske, når det sker som et nødvendigt led i den normale drift. Dette vil i praksis medføre, at bemyndigede organisationer, hvis kerneopgave er at arbejde for at beskytte den kreative branches rettigheder på internettet, kan videregive oplysningerne, eksempelvis til en virksomhed som har tilsluttet sig samarbejdet om at bekæmpe finansiering og tilgængeliggørelse af internettjenester, der driver og/eller faciliterer ulovlige aktiviteter. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 3, at den administrerende virksomhed, der driver og videregiver en liste over oplysningerne, skal sikre sig, at der er indhentet tilladelse fra Datatilsynet til behandlingen.

Den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 3, vil medføre, at den administrerende virksomhed, som videregiver oplysningerne, skal indhente tilladelse til behandlingen hos Datatilsynet i overensstemmelse med § 26, stk. 1 nr. 1, i databeskyttelsesloven. Bestemmelsen er en præcisering af de krav, der stilles efter databeskyttelsesretten i forhold til advarselsregistre. Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 4, at den bemyndigede og således administrerende virksomhed en gang i kvartalet skal gennemgå listen og vurdere, om de registrerede internettjenester fortsat driver eller faciliterer aktiviteter, der krænker rettigheder i henhold til ophavsretsloven. Såfremt det ikke er tilfældet, skal oplysningerne slettes. Administratoren underretter enhver modtager af oplysningerne herom.

Den foreslåede bestemmelse i § 84 c, stk. 4, vil medføre, at den virksomhed, som administrerer og videregiver en liste over oplysningerne, kvartalvis skal gennemgå listen med henblik på at vurdere, om oplysningerne fortsat er relevante. Såfremt det ikke er tilfældet, vil oplysningerne om den pågældende tjeneste i medfør af den foreslåede bestemmelse skulle slettes fra listen, og enhver modtager af listen skal underrettes herom.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 37

Ophavsretslovens § 86, stk. 1, indeholder de ophavsretlige tilknytningskriterier, der skal være opfyldt for, at udøvende kunstners fremførelser nyder beskyttelse efter ophavsretsloven. Bestemmelsen angiver, at udøvende kunstners rettigheder, jf. § 65, dels gælder for fremførelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og dels gælder for fremførelser, der er gengivet på lydoptagelser, som er beskyttede i henhold til § 86, stk. 2. Disse beskyttelseskriterier har hjemmel i en række internationale konventioner og aftaler, herunder Romkonventionens art. 4-6 samt TRIPS-aftalen og WIPO Performances and Phonograms Treaty, som henviser til Romkonventionen. I medfør af Romkonventionens art. 4, stk. 1, bogstav c, gælder der imidlertid et tredje tilknytningskriterium, som ikke fremgår af ophavsretsloven. Det er Kulturministeriets opfattelse, at det manglende tilknytningskriterium må være udeladt ved en fejl, hvorfor det vurderes, at den bør indføres i ophavsretsloven.

Det foreslås derfor, at der indføres et nyt § 86, stk. 1, nr. 3, hvorefter § 65 tilmed gælder for fremførelser, der uden at være optaget på et fonogram medtages i en radio- eller fjernsynsudsendelse, som er beskyttet i henhold til § 68, stk. 4, og § 87.

Forslaget har til formål at sikre, at Danmark fuldt ud lever op til sine internationale forpligtelser. Den foreslåede ændring vil grundlæggende udvide beskyttelsen for de udøvende kunstnere, hvis fremførelse indgår i en radio- eller fjernsynsudsendelse. Dog ses ændringen ikke at få den store betydning i praksis, idet det vurderes, at sådanne udsendelser allerede i praksis bliver bedømt efter ophavsretsloven, når udsendelsen hidrører fra Danmark.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.6. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse i § 12, stk. 1, nr. 2, medfører, at kulturministeren har mulighed for at fastsætte nærmere regler om eksaminer, prøver og bedømmelser.

Bestemmelsen i § 12, stk. 1, nr. 1 og 3, viderefører gældende ret.

Der henvises i øvrigt til afsnit 5.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2024.

Til § 4

Det foreslås, at der indføres en territorialbestemmelse, som indebærer, at lovens § 1 ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at den ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger. Lov om ophavsret gælder ikke for Færøerne, da Færøerne har hjemtaget det ophavsretlige område. Lovens § 2 om ændring af lov om de videregående kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet gælder ikke for Færøerne og Grønland.